

SOTJHØNA

**MEDLEMSBLAD FOR
ØSTENSJØVANNETS
VENNER** Nr. 4 - mars 1992 - årgang 3

Bladet sendes gratis til alle ØVVs hovedmedlemmer.
Løssalg kr. 30,-

Sothøna redaksjonen:

I redaksjonen:

Erik Damsgaard, Selma M. Monsen
Alf Skjeseth, Marianne Østbye

Med god hjelp fra:

Finn A. Gulbrandsen, Kari Lønstad, Hanne Lønstad

Omslagsfoto: Erik Damsgaard

Fotograf: Erik Damsgaard

Forsidelogo: Anne Durban

Foto: Redaksjonen

Layout: Marianne Østbye

Brev til redaksjonen og annonsebestilling sendes:

SOTHØNA, v/Marianne Østbye, tlf.: 29 61 61
Postboks 15 Abelsø, 1105 Oslo 11

Foreningens styre:

Leder: Erik Damsgaard, tlf.: 29 74 46

Nestleder: Finn A. Gulbrandsen, tlf.: 27 28 10

Sekretær: Marianne H. Østbye

Kasserer: Gerd Hansen

Styremedlemmer: Øyvind Mæland, Kari Lønstad

Varamedlemmer: Guro Aandahl, Tor Jacobsen,
Selma Monsen, Ingvild Myklebust

Kontaktpersoner arbeidsgrupper:

Barnegruppa - Østensjøvannets Arvinger:

Bjørn Jacobsen, tlf.: 74 07 93
Finn Gulbrandsen, tlf. 27 28 10

Abildsø Gård: Erik Damsgaard, tlf. 29 74 46

Østensjø Gård: Kari Lønstad, tlf.: 29 87 67

Slåtteng-gruppa: Kirsti Hellerud, tlf.: 27 19 66

Standgruppa: Finn A. Gulbrandsen, tlf.: 27 28 10

Overvåkningsgruppa: Finn og Erik

Post til styret og arbeidsgruppene:

Østensjøvannets Venner

Postboks 15 Abelsø, 1105 Oslo 11

Postgironr.: 0801.273.1826

Bankgironr.: 6062.05.12861

Stiftelsen Østensjøvannets Kulturfond:

Representert ved Oslo Bys Vel, Verdens Naturfond,
Fortidsminneforeningen, Akershus 4H og ØVV.

Leder Herman Berger, Bølerskogen 59, 0691 Oslo 6

Postgironr.: 0824.076.7776

Bankgironr.: 6062.05.13035

Medlemspriser 1991:

Hovedmedlem: kr. 50,-

Husstandsmedlem: kr. 5,-

Foreninger, firmaer etc.: kr. 500,- (minimum)

Betales til foreningens post- eller bankgiro

Fuglevakta:

Telefonvakt/Døgnvakt

Ved Faunakriminalitet, syke og skadede fugler

Norsk Ornitologisk Forening, mobil tlf.: 090/29 500

ØVVs fuglevakt: Werner Alvestad tlf. 27 91 55

Forurensning:

Vannverkets Telefonvakt/Døgnvakt

Ved uregelmessigheter, oljeutslipp etc. tlf.: 65 89 60

Omslagsfoto:

Sothøne (*Fulica Atra*) - Østensjøvannet 1991

Tatt med Canon kamera T90 og objektiv 300mm.f.4,0L
og Fuji Velvia lysbildefilm (50 ASA).

Vi takker Cannor A/S (Canon), Ekløw Skandinavia A/S (Fuji) og Sandnes
Optikk (Schwarofsky kikkerter) for støtte til utgivelse av dette bladet.

Lettere sagt enn gjort!

Vårt demokrati er bygd opp av et system som man nesten må være jurist for å forstå. Systemet eller byråkratiet som vi kaller det er til tider svært konfliktfylt. På sin vei gjennom systemet blir en sak behandlet av altfor mange saksbehandlere. Resultatet av dette vil være at feil ikke kommer til syne i tide og rettet opp.

Byråkratene kan på sin måte legge politiske vurderinger i sine saksframstillinger, som igjen kan være til hinder for utfallet av saken.

At vårt samfunn er belastet med mange konflikter er ingen nyhet. Les bare avisen. Av og til er vi heldige og kommer til bunns i en sak som har pågått i alt for mange år. Hvordan en sak blir fremstilt avhenger også helt og holdent av en journalist/medias forståelse for innholdet i saken. Media vil derfor også til tider fremstå både som en forkludrer og en problemløser.

Vrangforestillinger og problemer kommer sjelden alene. Ofte er den enkleste oppgave vanskeligst å løse. Østensjøvannssaken er et eksempel på nettopp en slik sak. Så opplagt, men omgitt av et hav med konflikter.

I en årrekke har man kjempet for et vern av Østensjøområdet som vil sikre det for fremtiden. Den som mener at Østensjøvannet tåler flere inngrep i sine omgivelser bør ta seg en tur rundt omkring i Oslo Øst/Syd for å finne ut av beliggenheten. Det har blitt slått fast av alle som en at Østensjøvannområdet ikke tåler flere inngrep, og det blir i et brev fra Biologisk Institutt, Universitetet i Oslo, datert 8.1.92 fra førsteamanuensis Leif Ryvarden, professor Tore Slagsvold og professor Jan Økland skrevet:

“De ulike biologiske fagmiljøene ved Universitetet i Oslo har ved flere anledninger klart gitt uttrykk for at ikke bare et indre reservat fredes (vannet og våtmarkene), men at det også tas med et ytre landskapsvernområde. Vi støtter forslaget som angitt i Skjøtselsplanen for Østensjøvannet, Park- og Idrettsvesenet, Oslo kommune, januar 1979. Dette landskapsvernområdet må omfatte alle tilstøtende grøntområder, inkludert jordene vest for Abildsø gård. Dette er det eneste faglige forsvarlige alternativet, se tidligere uttalelser, etc.... Vi ber imidlertid innstendig om at faglige hensyn får siste ordet i denne saken”.

Direktoratet for naturforvaltning har i sin sluttbehandling av Østensjøvannssaken fått inn bl.a. dette brevet m/flere som går inn for skjøtselsplanen fra 1979.

Poenget her er at når utkast til verneplan for våtmarker i Oslo og Akershus fylker ble lagt ut på høring i 1987 av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, ble det av en eller annen grunn lagt frem et kartgrunnlag med et verneforslag for en ytre avgrensning og landskapsvernområde som er mye mindre enn Oslo kommunes egen skjøtselsplan fra 1979. Skjøtselsplanen ble i 1979 vedtatt av alle parter under den forutsetning at den skulle være en erstatning for naturvernloven slik at området ikke skulle la seg omregulere i ettertid.

Grensen til det mindre verneforslaget fra Oslo Helseråd brenner Østensjøområdet helhet ned i større enheter. Dette er en feil som har fulgt saken hele tiden, og skapt stor uro omkring Østensjøvannets fremtid nettopp fordi disse arealene har blitt truet av boligbygging og andre større prosjekter. Om noen lurte på hva Østensjøområdet sjebne vil bli, er svaret at vannets fremtid pr. idag er svært usikker.

Skal vi forholde oss til politikernes og fagfolks ønsker, ser fremtiden lys ut, men blir byråkratenes anbefalinger fulgt opp, går Østensjøvannet en heller trist skjebne i møte fordi anbefalingen for verneplan for Østensjøvannet er identisk med det minste landskapsverneforslaget.

Østensjøvannets Venner har i sin kamp for å bevare det biologiske mangfold, kulturlandskapet og bygningsmassen, etterlyst at noen tar ansvar og sikrer den eneste naturlige avgrensning for et landskapsvernområde med et indre naturreservat som er skjøtselsplanområdet fra 1979. La oss håpe initiativet kommer i tide.

Det er tvilsomt om våre etterkommere vil verdsette vår ansvarsfølelse særlig høyt, hvis man i 1992 ikke klarte å sikre sine barn Østensjøvannet og den naturopplevelsen vi selv har vært med å nyte.

Penger kunne ikke gitt oss en oase som Østensjøvannet, men for penger kan man klare å ødelegge den. Derfor er det så ubegripelig at det skal være nødvendig å føre så lange diskusjoner om anvendelsen av Østensjøvannet i Oslo. Området er allerede tatt i bruk av naturen.

Uten vår bistand inngår det ganske gratis i byplanen som det sjeldneste og mes dyrebare av alt, en zoologisk hage - uten bur - uten inngangspenger. “Da Gud skapte Oslo ga Han byen en gave slik av byens innbyggere kunne holde drømmen om paradiset levende - Østensjøvannet!”

Med denne lille intermeso vil jeg tilslutt på vegne av styret få gratulere med Miljøvernprisen 1991. Din støtte er i dag viktigere enn noensinne for å få sikret Østensjøvannet en trygg fremtid. Første halvdel av 1992 vil gi oss alle svaret på hva avgjørelsen i denne nervepirrende “thrilleren” kommer til å bli.

Tusen takk for at du er medlem, støtter opp om ØVV og gjør det dermed mulig for oss å kjempe for felles sak - en sikker fremtid for Østensjøvannet. Et riktig godt nytt år og mange opplevelselsesrike turer rundt vannet ønskes dere alle.

Med miljøvennlig hilsen

Natur-direktorat kan true Østensjøvannet

Vernearbeidet for Østensjøvannet med omgivelser kan nå være truet av en krokfot fra meget uventet hold. Det statlige Direktoratet for naturforvaltning vurderer å gå inn for et snevert landskapsvernområde som kan sette i gang nytt press for boligbygging på Abildsø gård.

Mens alle fagetater entydig og i sterke vendinger går inn for et omfattende verneområde i tråd med Skjøtselsplanen fra 1979, frykter Østensjøvannets Venner at Direktoratet for naturforvaltning (DN) - av alle - skal anbefale en løsning som setter vernearbeidet mange år tilbake.

Direktoratets konklusjon er ennå ikke offentlig kjent, men ledelsen i Østensjøvannets Venner har i hele januar pustet DN's saksbehandlere og ledersjikt i nakken. ØVV har grunn til å tro at DN har vært klare til å anbefale Oslo Helseråds grenser for landskapsvernområde, i stedet for Skjøtselsplanens grenser, men at DN nøler med å gå videre med sin anbefaling.

Nytt boligpress?

Forskjellen mellom de to foreslåtte områdene er avgjørende, ettersom Skjøtselsplanen omfatter vitale verneområder som ligger utenfor Helserådets foreslåtte grense. Først og fremst gjelder dette jordene vest på Abildsø gård, som Selvaagbygg A/S lenge har traktet etter for bygging av 400 boliger.

Denne saken er ikke så definitivt begravd som mange venner av Østensjøvannet trodde etter bygningsrådets behandling i mai i fjor, da Selvaagbygg A/S trakk tilbake sin søknad fordi det var klart at det ikke ville bli politisk flertall for utbygging. Men med en statlig utformet verneplan som ikke inkluderer jordene vest for gården, kan presset for utbygging få ny kraft.

Klarsignal til entreprenører

Området til Abildsø idrettsanlegg, Bakkehavn gård, deler av Bogerudmyra og arealer mellom Østensjøveien og Eterveien ligger også utenfor Helserådets, men innenfor Skjøtselsplanens grenser. Dersom DN velger det snevreste alternativet, vil det ifølge et brev fra ØVV til DN gi klarsignal for entreprenører og pressgrupper til å sette i verk prosjekter i sonen mellom de to foreslåtte grensene.

Leder Erik Damsgaard og styremedlem (nå sekretær) Marianne Østbye bruker skarp lut i brevet til det statlige direktoratet, som etter ØVV's mening ikke har forstått problemene rundt Østensjøvannet.

-Her dreier det seg om mye, mye mer enn et våtmarksområde.... Østensjøvannets Venner er svært bekymret for DN's behandling av denne saken. DN må etterkomme de krav som her stilles. Alle fagfolk som forsker ved vannet har konkludert med at området ikke vil tåle flere inngrep uten at det vil gå ut over artsmangfoldet, konkluderer Damsgaard og Østbye.

Klar høringsrunde

De viser også til høringsrunden til Direktoratet, som innbrakte åtte uttalelser fra faglig tunge instanser som slår fast at Helserådets forslag til verneområde ikke er tilstrekkelige. De åtte er Norges Bondelag, Norges Landbrukshøgskole, Norges Naturvernforbund, Norsk Zoologisk Forening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Botanisk Forening, Riksentikvaren og biologisk institutt ved Universitetet i Oslo.

ØVV spør om DN akter å ignorere alle disses syn, og sier at DN i så fall kommer på total kollisjonskurs med faglig ekspertise. Bare Vegdirektoratet og Næringsdepartementet har i knappe uttalelser gått inn for Helserådets skisse til verneområde.

Berntsen kan avgjøre

Østensjøvannets Venner har informert Gro Harlem Brundtland og miljøvernminister Thorbjørn Berntsen om sin engstelse for DN's behandling av saken, og er om nødvendig innstilt på å forfølge den politisk til topps. I Oslo har Arbeiderpartiet klart gått inn for fullt vern av Østensjøvann-området, og det kan bli aktuelt å sette presset mot Oslo-partiets miljøvernminister for eventuelt å forandre en negativ innstilling fra Direktoratet for naturforvaltning.

For siste nytt - se P.S. på side 7.

In memoriam

**Lederen av
Sameiet Østensjø gård,
Ditlef P. Smith,
er død - 82 år gammel.**

Ditlef ble født 10.4.09. Hans foreldre var Agnes, datter av Haakon Tvetter, og oberstløytnant Simon Smith. Da hans far var yrkesmilitær, opplevde Ditlef mye flytting som barn. Han vokste opp blant annet på Kongsberg. Gjennom ferier og besøk ble han uløselig knyttet til Østensjø gård. Etter at familien kom til Christiania, ble det videregående skolegang på Oslo Katedralskole for Ditlef. Deretter bar det til Trondheim og studier ved Norges Tekniske Høgskole.

Forrige store arbeidsledighetsperiode rammet også den dyktige, nyutdannede sivilingeniøren. Ditlef tok imidlertid alle mulige jobber. Etter en tid ble han ansatt i Norges Elektrisitets- og Vassdragsvesen. Her arbeidet han sammenhengende til 1970. Da ble han direktør i "Samkjøringen".

Han var svært glad i naturen. Det meste av ferier og fritid ble benyttet ute. Fotturer i fjellet, langturer på ski og nærheten til Østensjøområdet ga inspirasjon og glede.

De første årene som nygift bodde han og hans kone (som han traff på en av sine mange fjellturer), i Østensjø gårds "Bakkehus" i Ullsrudveien.

Etter at alle Haakon Tvetters barn var borte, ble Ditlef den naturlige leder av Sameiet. Han var primus motor i vedlikehold av bygningsmassen, og han ønsket

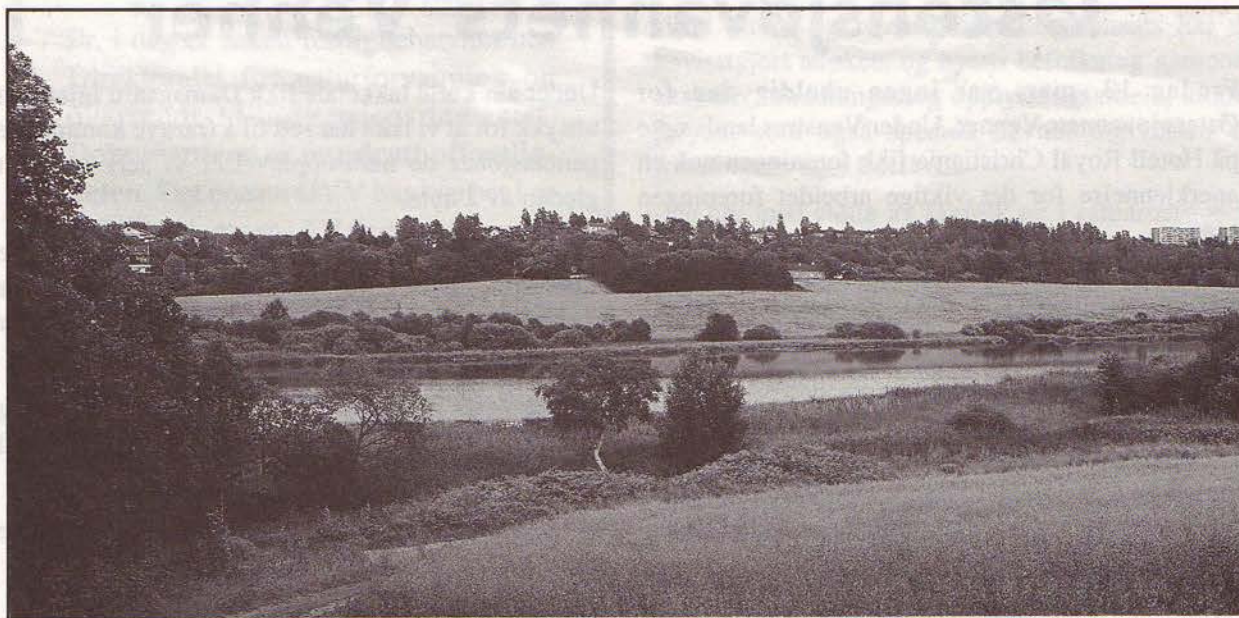
sammen med resten av Sameiet at Østensjø gård skulle inn i en verneplan for Østensjøvannet, til glede for kommende generasjoner.

I Østensjøvannets Venner lærte vi ham å kjenne som en åpen, imøtekommende, men bestemt mann. Gjennom flere møter lærte vi å sette pris på Ditlef som en person med visjoner for Østensjøområdet. For sine holdninger og handlinger ble Ditlef P. Smith tildelt ØVVs Sothønepris i 1990.

Ditlef døde 30. november 1991 etter et kort sykehusopphold. En høvding er borte.

Våre tanker går til Ditlef Smiths nærmeste familie. Vi lyser fred over hans minne.

Styret.

Lokalpolitikere vil åpne for urnelund

Bydelsutvalget i Manglerud bydel vedtok på sitt møte 1. desember 1991 å åpne for gravlund eller urnelund på deler av Abildsø gård.

I motsetning til andre bydelsutvalg i Østensjøbyen fattet utvalget i bydel 12 et vedtak som ikke er i tråd med Østensjøvannets Venners syn på vernebehovet i området.

Det gjelder først og fremst spørsmålet om en eventuell urnelund eller gravlund på jordene til Abildsø gård. En slik utnyttelse, som også har vært foreslått av Kirkevergen i Oslo, ble avvist av Bygningsrådet i Oslo i mai 1991, samtidig med at Selvaagbygg trakk tilbake sin byggesøknad vest på Abildsø gård.

Men etter forslag fra Arbeiderpartiets lokalpolitikere Jens Seip og Per Hagerup uttaler bydelsutvalget for Manglerud og Abildsø at "reguleringen av Abildsø gårds jorder må ikke være til hinder for at deler av jordene brukes til gravlund/urnelund".

Saken delte Arbeiderpartiets gruppe i bydelsutvalget på midten. Vedtaket på dette punkt ble gjort med 8 mot 5 stemmer. Flertallet bestod av Høyres 5 stemmer

og 3 fra Ap-gruppa. 2 Ap-representanter stemte mot, sammen med Fremskrittspartiets 2 og SV ene stemme.

Bare SV stemte mot en annen del av forslaget da saken var til behandling, som går ut på å foreslå at nedre del av Bakkehavn gård blir tatt ut av Grøntplanen for området med sikte på å kunne brukes til utbygging av boliger og/eller sosialinstitusjoner.

Østensjøvannets Venner finner spesielt utspillet om urnelund/gravlund bemerkelsesverdig, med tanke på bygningsrådets klare avvisning av et slik alternativ i fjor vår. Foreningen ser ellers forslagene i sammenheng med forsøkene på å snevre inn området som skal totalvernes.

Både Abildsø og Bakkehavn gård ligger innenfor grensene i Skjøtselsplanen fra 1979 (som foreningen slåss for å få stadfestet) men utenfor forslaget fra Oslo helseråd (hvilket er det verneforslaget som er oversendt fra Miljøverndirektoratet til Miljøverndepartementet).

Venstres miljøpris tildelt Frognerparkens Venner og Østensjøvannets Venner

Fredag 13. mars var ingen uheldig dag for Østensjøvannets Venner. Under Venstres landsmøte på Hotell Royal Christiania fikk foreningen nok en anerkjennelse for det viktige arbeidet foreningen gjør.

Overleveringen av prisen ble foretatt av Odd Einar Dørum, som dagen etter ble valgt til leder av partiet. Dørum understreket bl.a. nødvendigheten av å ivareta etikk og verdier og viste til at Østensjøvannet er et hardt presset område.

Erik Damsgaard mottok på vegne av ØVV et vakkert maleri av J. Steinlein. Likeledes tok Frognerparkens Venners leder Trygve Dahr imot et maleri på vegne av sin forening.

Under sin korte takketale fikk Damsgaard igjen gitt uttrykk for at vi ikke har rett til å frarøve kommende generasjoner de naturopplevelser vi selv har hatt gleden av å nyte.

Som en liten takk til partiet, satte foreningen opp våre nye fotografier i maxiformat i hallen utenfor møtesalen, samt at vi ga deltagerne hvert sitt eksemplar av Sothøna nr. 3.

Vi gratulerer Frognerparkens Venner med prisen, og gratulerer selvfølgelig også våre medlemmer med vår pris.

ØVV takker Venstre for anerkjennelsen, det er bare synd at så få av mediene fikk dette med seg.

Dobbelt miljøpris til Østensjøvannets Venner

Priser, anerkjennelse og 50.000 kroner i klingende mynt ble utbyttet for Østensjøvannets Venner under tildeling av Miljøvernprisen 1991 før jul.

Foreningen gjorde rent bord og stakk av med begge de to oppsatte prisene, en for naturvern og en for kulturvern, da denne spesielle prisen ble delt ut for andre gang 9. desember 1991.

Prisjuryen overøste Østensjøvannets Venner med anerkjennende ord da pristildelingen ble gjort kjent, og tildelingen ble godt lagt merke til i mediene. Leder Erik Damsgaard mottok prisen på vegne av foreningen, og var norsk representant i den europeiske finalen i Wien 10. og 11. desember. Der fikk forsamlingen en grundig engelskspråklig innføring i Østensjøvannets saga.

Miljøvernprisen deles ut i all europeiske land. Prisen blir administrert av den britiske Conservation Foundation, og blir økonomisk holdt i gang av Ford Motor. Det er altså små sjanser for at pressgrupper mot bilismen vil vinne akkurat denne prisen, som skal oppmuntre til initiativ og deltakelse i tiltak som har til formål å bevare naturmiljø og kulturminner.

De spesielle interesser som blir kombinert i vernearbeidet for Østensjøvannet med omgivelser gjorde at foreningen kunne innkassere begge de to oppsatte prisene, hver på kroner 25.000.

P.S. Ref. side 4.

Pr. i dag er saken ferdigbehandlet hos Direktoratet for naturforvaltning og oversendt Miljøverndepartementet. **Dokumentene er unndratt offentligheten.** Det eneste ØVV har klarhet i er at DN har lagt seg på Helsesrådets snevre verneforslag i sin anbefaling til Miljøverndepartementet. Vi håper Miljøverndepartementet følger opp all dokumentasjon fra faglig hold som entydig går inn for Skjøtselsplanens grenser av 1979. Det er disse grenser for vern som er eneste naturlige avgrensning for et landskapsvernområde rundt Østensjøvannet.

Den norske prisen har en faglig tung jury, med Naturvernforbundets tidligere leder Ragnar Vik som leder og tidligere miljøvernminister Olav Gjærevoll som medlem. I tillegg deltar Ford-direktør Jan Brentebraaten.

-Østensjøvannets Venner har på en sjeldent dyktig og konsekvent måte tatt opp og ført videre kampen for å sikre områdets økologiske, rekreasjonsmessige og kulturhistoriske verdier, siterte Vik fra juryens uttalelse da Erik Damsgaard mottok prisen den 9. desember 1991.

Erik Damsgaard mottar prisen fra juryens formann Ragnar Vik

-Ved intens og talentfull frivillig innsats har de bevisstgjort strøkets og byens befolkning gjennom aksjoner, utredninger og opplysningsarbeid, uttaler juryen, som også spesielt nevner utgivelsen av foreningens eget tidsskrift.

-De har med støtte av fagfolk og i samarbeid med vernemyndighetene langt på vei fått gjennomslag i allmennheten og hos myndighetene for nødvendigheten av å gi områdets verdier en konsekvent og helhetlig beskyttelse, sier juryen, som også har festet seg ved foreningens opprettelse av Østensjøvannets Kulturfond med spesielt blick for kulturvern-oppgavene i området.

Juryen slutter seg til ønsket om at vernearbeidet for området vil kunne ut i et landskapsvernområde som "til syvende og sist kan gis en avgrensning som er i samsvar med foreningens planer".

Østensjøvannets kulturlandskap - med røtter fra eldre jernalder

Midt i Oslo - i landets mest urbaniserte område ligger Østensjøvannet - denne forunderlige innsjøen som har lokket til seg generasjoner av botanikere, ornitologer og liminologer. Her finner vi et levende kulturlandskap med røtter tilbake til en av byens eldste gårdsbosetninger. Kan noen annen hovedstad by på maken?

Kulturhistorisk bakgrunn

Etter siste istid sto havet drøye 200 m over dagens nivå. Landet steg. Marine avleiringer gjorde Oslodalen og "osloverfi" (= Oslogrenda, middelaldernavnet på omlandet rundt Østensjøvannet) svært fruktbar. Løsfunn fra Nøstvetkulturen, skafthulløks fra senneolittisk tid m.m. oppdaget ved Østensjø gård, understreker muligheten for svært tidlig bosetning.

Vingårdene Skøyen (Skodvin), Abildsø (Apaldvin), Ryen (Rugvin) samt Østensjø, Oppsal og Bøler er eldre jernaldergårder. De ble ryddet kanskje allerede rundt år 500 e. Kr. Gårdene Haslefet, Østby og Solberg ble antakelig ryddet i vikingtida. Manglerud, Langerud og Bogerud så dagens lys i høymiddelalder.

Den tidligere bosetningen var velsignet med veier som bandt Oslogrenda sammen. Over høydedraget ved Langerud finner vi rester av en oldtidsvei fra Enebakk. Vintertraséen av dette veifaret gikk over Langemosen ved Abildsø og videre til Oslo. En annen ferdselsåre ligger på østsiden av Østensjøvannet. Eldgamle tørrmurer bringer veien fram i åsen under Oppsal. Denne traséen førte gjennom Østmarka fra Oslo til Enebakk. Disse oldtidsveiene ble bundet sammen med nok et gammelt veifar over Tallbergåsen vest for Østensjøvannet. "Oslohverfi"s 28 gravhauger langs disse ferdselsårene taler sitt tydelige språk.

Kampene på Ryenberget kjenner vi fra Kong Sverres saga. Langemosen nevnes i skriftlige kilder på 1200-tallet. Ribbungenes sveitehøvding, Audun Austansjor fra Østensjø, finner vi i Håkon Håkonssons saga. Audun falt i et slag mot birkebeinerne i 1221 ved Ekornholmen i Mjøsa. Det er rimelig å anta at Østensjø var en stor og staselig gård den gang.

Svartedauen i 1349 fór hardt fram i Aker. "Oslohverfi"s jernaldergårder slapp merkelig nok lettere unna: På Østensjø og Abildsø gikk driften uavbrutt videre. Bøler, Oppsal og Skøyen fortsatte også, men bare med et av sine to opprinnelige bruk. Ni av grendas seksten gårder klarte seg.

Etter reformasjonen i 1563 gikk Oslogrendas gårder over fra å være kirkegods til krongods. Gårdene ble etterhvert solgt til private eiere. I 1628 kjøpte Christianias borgermester Niels Toller Skøyen gård. Andre eiere var Jørgen Pløen, trelasthandler i Christiania, som overtok gården i 1783 og stiftsamtmann N. Emanuel de Thygeson i 1823.

Abildsø gård anno 1926.

Foto: Oslo Bymuseum

Gården Abildsø ble i 1845 kjøpt av Jørgen Wetlesen, hvor han startet Akershus Amts Landbruksskole. Her foregikk de første systematiske forsøk i landet med krysning av feraser for å øke melkeproduksjonen, og her etablerte Minna Wetlesen i 1865 Europas Første husholdningsskole for piker.

Søndre og Nordre Østensjø har gjennom tidene hatt ulike eiere. Paul Thorstensen fra den kjente Colbjørnsen-slekta fra Arneberg i Solør kjøpte Østensjø gård i 1663, og den siste eier i slekten var Anna Colbjørnsdatter som overtok gården i 1730. I tiden 1811-37 var gården i Jørgen Youngs eie. I 1838 kjøpte Halvor Tvetter søndre Østensjø, og i 1868 nordre Østensjø og samlet dermed begge Østensjøgårdene. Gårdene ble overtatt av Haakon Tvetter i 1875, etter å ha vært forvalter av Bygdøy Kongsgård i sju år. Haakon Tvetter var forøvrig ordfører i Aker 1881-89.

På 1700-tallet gikk planketransporten fra Enebakk til Christiana over Østensjøvannet. På slutten av 1800-tallet til ca. 1930 drev man isskjæring i stor stil på vannet.

Kulturlandskapet før 1900.

En del av gårdene i "Oslohverfi" ble liggende øde etter Svartedauen. De åpne åkerlappene etter avfolkete bruk ble nok benyttet til beitemark for krøtter fra gårder som overlevde mannedauen. De grove trekkene av det vi kan ane i dag, fikk nok utforming en eller annen gang i middelalderen. Noen vil nok måtte bruke fantasien godt, da svært mye av Oslogrenda i dag er nedbygd.

Kulturlandskapet den gang var preget av et mønster av hvnehager, åkrer, løvenger m.m. stykket opp av treklynger, åkerholmer, busker, beskårede trær, myrsumper, dammer og steingjerder.

På 1800-tallet må vi regne med at dyktige jordbrukere som Wetlesens på Abildsø og Tvetter på Østensjø sørget for noen endringer i landskapet. Av eldre kart kan vi se at bekkedar er forandret - sikkert for å bedre jordbruksvilkårene. Wetlesen drev jordbruksskole, og Tvetter tok mot århundreskiftet imot elever fra Vinterlandbruksskolen. Mer moderne driftsprinsipper førte med seg en omlegging fra selvforsyningsjordbruk til handelsjordbruk i løpet av 1800-tallet.

Kulturlandskapet etter 1900

Oppstykingen av gårdene til villatomter skjøt fart rundt århundreskiftet. På Oppsal var man først ute i større omfang. Spøkefugler har i ettertid kalt Akers eldste nybyggerkoloni for hovedstadens første drabantby. Deretter skjedde det samme på Abildsø og Skøyen. Dette var store inngrep i kulturlandskapet. Haakon Tvetter beskrev nybyggingen slik: "Forresten har bebyggelsen enda ikke nogetsteds naaet ned tilvandet, hvorimot høidene paa østsiden, Skøyen og Opsal-gaardene er stærkt bebygget, likesom den store nye Østensjø skole ligger ved vandets nordre ende". Klarere kunne det ikke sies. Kulturlandskapet i Oslogrenda hadde fått sine første alvorlige reduksjoner. For Østensjø-området nye innbyggere var kulturlandskapet gull verdt. Almedalens praktfulle edelløvsog var i sin beste stand. Badekulper fantes i de fleste bekkene. Høyet lekte i vinden på jordene rundt begge gårdene. Krøtteren beitet og åkeriskas sang gledet forbi passerende. Nedenfor Tallberget beitet hester fra Abildsø og Manglerud. På Ryen sto åkrene gyldne. Åkerholmene fikk navn, Kruttøya midt i åkeren på Ryen, Eikelunden ved Abildsø og Ormelunden på Østensjø.

Dyrkingen på jordene ved Østensjøvannet og Bogerudmyra gikk noen steder helt ned til vannkanten. Takrørsbeltene var langt mer beskjedne enn i dag.

Med økende næringstilsig fra bebyggelsen skjøt veksten av våtmarks- og vannplanter fart. Tvetter plantet inn nye arter i våtmarksbeltene.

Fra 1950-70 fulgte så angrepene på "Oslohverfi"s førsteklases jordbruksareale. Østensjøbyen ble en realitet, Lambertseter, Oppsal, Ryen, Manglerud, Bøler, Rustad, Bogerud og til slutt Søndre Skøyen. Den gamle erverdige Oslogrenda rundt Østensjøvannet, med sitt imponerende kulturlandskap var radert ut - nesten...

Kulturlandskapet i dag.

Restene av "Oslohverfi" inneholder de viktigste landskapselementene. Østensjøvannet har et nedslagsfelt på ca. 11 km². Innsjøen mottar derfor store vannmengder. Dette gir gode vekstforhold for

Almedalen ved Østensjø gård. Foto: Eirik Wærner
Treroten er ca. 400 år gammel.

våtmarksplanter og for en rekke løvtrær og busker. Her drives det ikke moderne skogsdrift og en rekke av løvtrærne er blitt svært gamle. Jordbruket er fortsatt i hevd på Abildsø og Østensjø gård. Bekkene går åpne de siste hundre metrene mot Østensjøvannet omkranset av gråor og svartor, - og minner oss om at her har folk med stor sans for vår kultur- og naturarv hatt ansvaret.

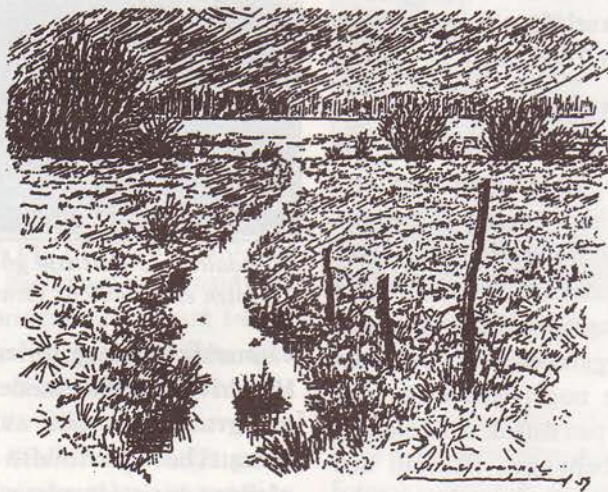
Eik og hassel minner om tider med varmere klima. Almedalen, en praktfull edelløvsog i en gammel ravinedal, viser oss en rekke spennende vekster og rester etter en gammel dam. Gjennom rike øde-enger og ulike typer hagemarksskog blir vi minnet om de gamle havnehagene. Oldtidsveiene, gravhaugene, ruiner etter husmannsplassen Slora og Bakken, Abildsø og Østensjø's antikvarisk viktige gårdsanlegg gir oss historisk dybde. Gamle trær, en gammel allé, overgangene mellom åker, eng, løvskog, barskog,

Forsettes side 37

DIPLOM

Miljøvernprisen 1991
tildelt
Østensjøvannets Venner

For arbeidet med å
bevare Østensjøvann-området som et
enestående natur- og kulturområde.

I juryen

Ragnar Vik

Olav Gjærevoll

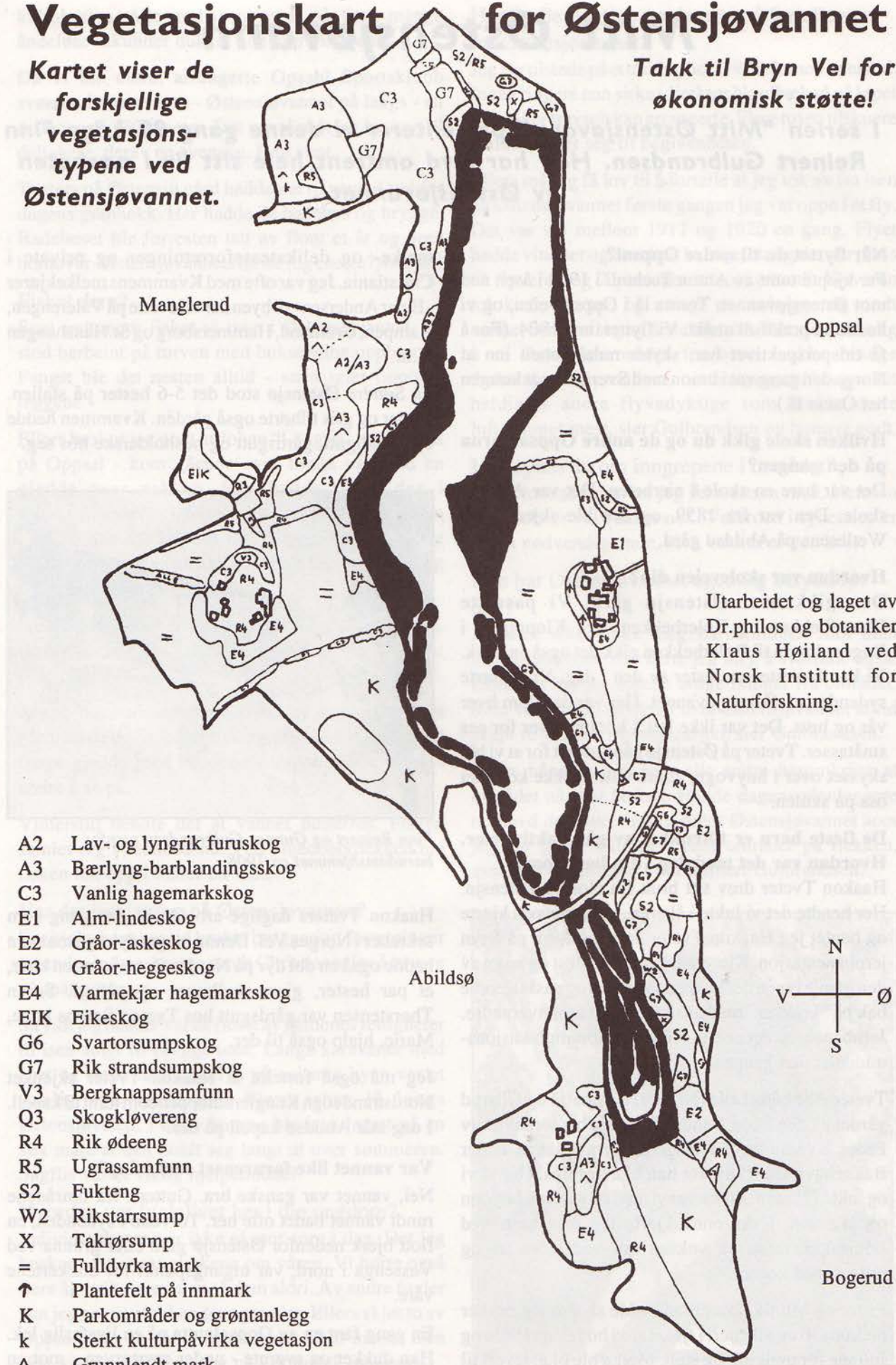
Jan A. Brentebraaten

Vegetasjonskart for Østensjøvannet

Kartet viser de forskjellige vegetasjonstypene ved Østensjøvannet.

Takk til Bryn Vel for økonomisk støtte!

- A2 Lav- og lyngrik furuskog
- A3 Bærlyng-barblandingsskog
- C3 Vanlig hagemarkskog
- E1 Alm-lindeskog
- E2 Gråor-askeskog
- E3 Gråor-heggeskog
- E4 Varmekjær hagemarkskog
- EIK Eikeskog
- G6 Svartorsumpskog
- G7 Rik strandsumpskog
- V3 Bergknappsamfunn
- Q3 Skogkløvereng
- R4 Rik ødeeng
- R5 Ugrassamfunn
- S2 Fukteng
- W2 Rikstarrsump
- X Takrørsump
- = Fulldyrka mark
- ↑ Plantefelt på innmark
- K Parkområder og grøntanlegg
- k Sterkt kulturpåvirka vegetasjon
- ^ Grunnlendt mark

Utarbeidet og laget av Dr.philos og botaniker Klaus Høiland ved Norsk Institutt for Naturforskning.

Mitt Østensjøvann

I serien "Mitt Østensjøvann" presenterer vi denne gang 90-årige Finn Reinert Gulbrandsen. Han har levd omtrent hele sitt liv i nærheten av Østensjøvannet.

Når flyttet du til nedre Oppsal?

Far kjøpte tomt av Anton Tschudi i 1903 i åsen ned mot Østensjøvannet. Tomta lå i Oppsalveien, og vi hadde en praktfull utsikt. Vi flyttet inn i 1904. (For å få tidsperspektivet her, skyter redaksjonen inn at Norge den gang var i union med Sverige og at kongen het Oscar II.)

Hvilken skole gikk du og de andre Oppsalbarna på den gangen?

Det var bare en skole i nærheten. Det var Abildsø skole. Den var fra 1859, og den ble skjenket av Wetlesens på Abildsø gård.

Hvordan var skoleveien din?

Den gikk over Østensjø gård. Vi passerte Ulsrudbekken og Bølerbekken. Fra Klopptjern i Bogerudmyra til Bølerbekken gikk det også en bekk. Vi kan forresten se rester av den i dag. Vi passerte sydenden av Østensjøvannet. Her var det flom hver vår og høst. Det var ikke lett å komme over for oss småtasser. Tveter på Østensjø gård sørget for at vi ble skyssset over i høyvogn, ellers ville vi ikke kommet oss på skolen.

De fleste barn er tiltrukket av gårdsaktiviteter. Hvordan var det med deg i din barndom?

Haakon Tveter drev sitt bruk fra Nordre Østensjø. Her hendte det vi lukte i åkeren. Leilighetsvis kjørte og hentet jeg Haakon Tveter og hans døtre på Bryn jernbanestasjon. Kjøreredskaperen var hest og vogn av den gamle typen der kusken satt foran og passasjerene bak på "krakker" med ansiktet vendt mot hverandre. Jernbanen var det eneste offentlige kommunikasjonsmiddelet den gangen.

Tveter eide både Lille (Nordre) Langerud og Ullsrud gårder på den tiden. Søndre Østensjø ble forpaktet av Peder Kvammen. På Bogerudmyra (plenen under Bakkehavn Gård) dyrket han bl.a. turnips. Her lå vi og lukte i åkeren. Ellers var vi med på våronn, høyonn og skuronn. I skuronna kjørte jeg ofte hest med slåmaskin, mens en voksen satt ved siden av og ordnet med kornet.

Peder og Minna Kvammen hadde så vidt jeg husker mellom 30 og 40 kuer. I fjøset stod budeiene Hilda og Juliane for melking og stell. Melka ble bl.a. levert til

melke- og delikatesseforretninger og private i Christiania. Jeg var ofte med Kvammens melkekjører - Einar Andersen - til byen der vi leverte på Vålerengen, Kampen, Grønland, Hammersborg og St.Hanshaugen m.m.

På Søndre Østensjø stod det 5-6 hester på stallen. Høner og gris tilhørte også gården. Kvammen hadde også stallgutt, gårdsgutt og husholderske hos seg.

Finn Reinert og Gunnar Gulbrandsen utenfor barndomshjemmet ca 1908

Haakon Tveters daglige arbeid var den gang som sekretær i Norges Vel. Denne meget dyktige mannen hadde også en del dyr på Nordre Østensjø; noen kuer, et par hester, gjess, kalkuner og påfugl. Søren Thorstensen var gårdsgutt hos Tveter. Sørenes kone, Marie, hjalp også til der.

Jeg må også fortelle at Haakon Tveter skjenket Nordstrand sogn Konglerudtoppen som tomt til kapell. I dag står Abildsø kapell på der.

Var vannet like forurenset som i dag?

Nei, vannet var ganske bra. Guttene fra områdene rundt vannet badet ofte her. Torvene i sydenden, en flott bjerk nedenfor Østensjø gård eller grunna ved Vassenga i nord, var utgangspunkt for dukkertene våre.

En gang fant en av Oppsalgutta på en livsfarlig lek. Han dukket og svømte - under myrtorven - mot en

kulp i myra. Alle stod spent og så på. Etter mange åndeløse sekunder dukket han opp i kulpen.

Da vi ble eldre, arrangerte Opsahl Sportsklubb svømmekonkurranse - Østensjøvannet på langs - en distanse på 1800 meter. Det var så vidt jeg husker 10 deltakere, derav en svenske. Han vant.

Tveters på Østensjø gård hadde vei til vannet syd for dagens granhekk. Her hadde de badehus og brygge. Badehuset ble forresten tatt av flom et år og drev nordover - Østensjøvannets første (og eneste?) husbåt!

Fisket dere?

Som guttunger fisket vi mye i Østensjøvannet. Vi stod barbeint på torven med buksebeina oppbrettet. Fangst ble det nesten alltid - samt igler oppover leggene.

Ellers husker jeg godt at Johan "Langen" - gårdsgutt på Oppsal - kom gående over tomta vår med en gjedde over nakken. Han hadde fisket den i Østensjøvannet. Gjeddak rakk langt ned på beina hans. Johan hadde vært tidlig oppe, for vi satt og spiste frokost. Han ga like godt hele fisken til mor, og den ble til herlige gjeddekaker.

Noen personer drev også med gjeddeskyting. Rovfisken lå ofte i vannskorpa og solte seg. Den var et lett bytte.

Aksel, husmannssønn fra Dalestua under Østensjø gård, levde og åndet for fiskeing. Han kunne til og med fange gjedde med hendene - imponerende for oss andre å se på.

Vinterstid hendte det at vannet bunnfrøs. Fisken samlet seg i bekeosene. Ved Smedbergbekken ble fisken tatt opp i bøtter en vinter.

Var det isskjæring på Østensjøvannet?

Før kjøleskapenes tid brukte bryggerier, forretninger og andre is fra vannene rundt Christiania for å ta vare på mat og annet.

Så vidt jeg husker var de fleste av gårdenes rettigheter til isen solgt til bryggeriene. Lange karavaner med hest og slede lastet med is på vei mot byen var et vanlig syn vinterstid. Flere ishuse lå langs Østensjøveien. I disse husene ble isen lagret på en slik måte at den holdt seg langt ut over sommeren. Sagflis var et viktig hjelpemiddel.

Hvordan var fuglelivet her i din ungdom?

Individtettheten var ikke så stor som i dag. Det jeg husker best er sanglerkene om våren. Vi hørte også flere åkerrikser, men vi så dem aldri. Av andre fugler kan jeg nevne stokkender og svaler. Ellers skjøt to av Oppsalgutta en Sultanhøne her i 1920-årene. Den skal visstnok befinne seg på Zoologisk museum.

Har du flere artige opplevelser å fortelle om fra Østensjøvannet?

Jeg var tilstede på et travløp her i 1920-årene vinterstid. Ingen ringere enn sirkusdirektør Nordbæk så på løpet som Aker travselskap arrangerte. Flere tusen tilskuere hadde samlet seg til begivenheten.

Ellers må jeg få lov til å fortelle at jeg tok av fra isen på Østensjøvannet første gangen jeg var oppe i et fly. Det var vel mellom 1917 og 1920 en gang. Flyet hadde vinduer og et enkelt kalosjetak, og det var plass til flyveren og 2 personer i "cockpitten". Flyveren tok kr 5,- pr. tur, og mange av innbyggerne rundt vannet benyttet seg av dette tilbudet. Det var merkelig å se Østensjøområdet fra oven - ikke mange drabantbyer å se rundt vannet den gangen! I dag er det heldigvis andre flyvedyktige som bruker dette luftrommet mest, sier Gulbrandsen og humrer godt.

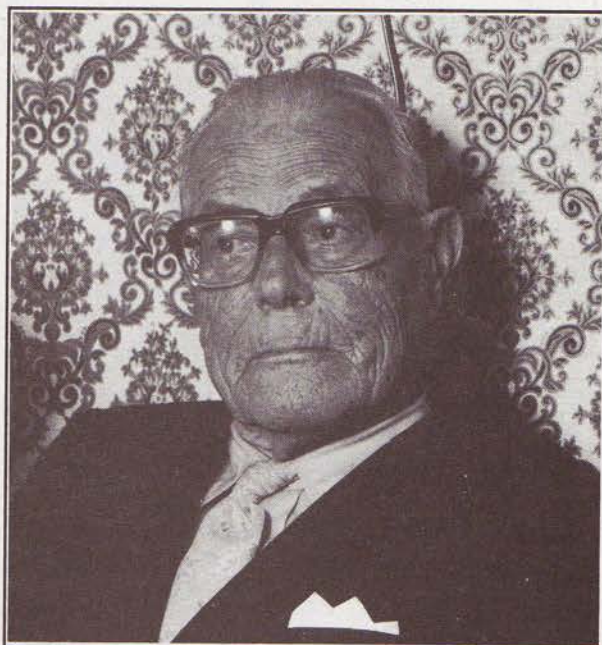
Hva synes du om inngrepene i området?

Alle plenene skjønner jeg ikke vitsen med. Naturen i seg selv er vel vakker nok. Veibroen i sydenden er vel et nødvendig onde, men vakker er den ikke.

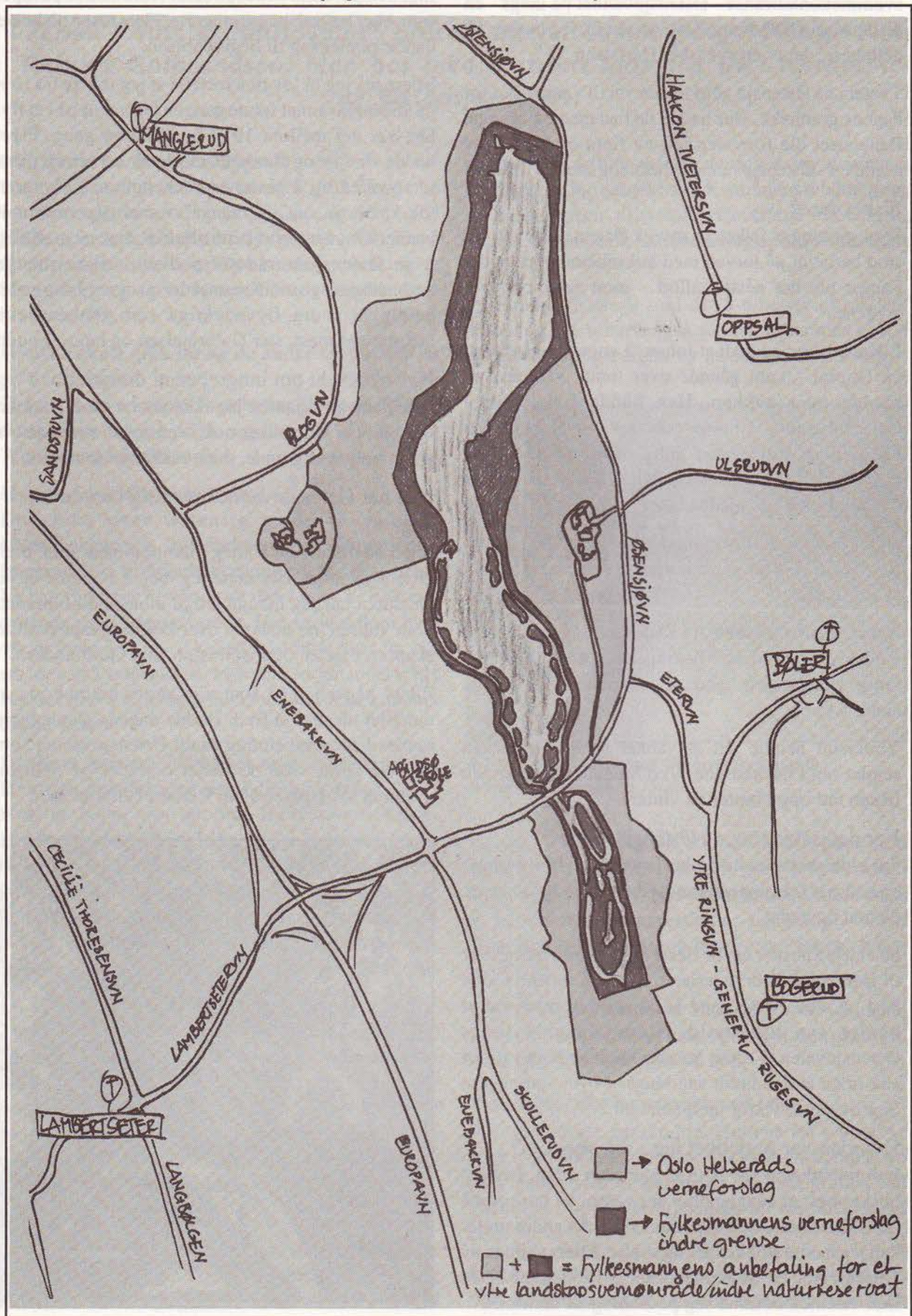
Hva har Østensjøvannet egentlig betydd for deg?

Jeg kan ikke tenke meg barndommen min uten Østensjøvannet. Her lærte jeg meg å svømme også. Dessuten har jeg mange artige minner fra området. Som voksen har utsikten over Østensjøvannet alltid skapt ro i sjelen og inspirasjon, sier Gulbrandsen.

Ellers håper jeg jo som alle andre heromkring at området nå skal få fred. Hadde dagens planleggere opplevd den omveltning rundt Østensjøvannet som jeg har gjort, ville de fredet området på flekken, avslutter 90-åringen Finn Reinert Gulbrandsen.

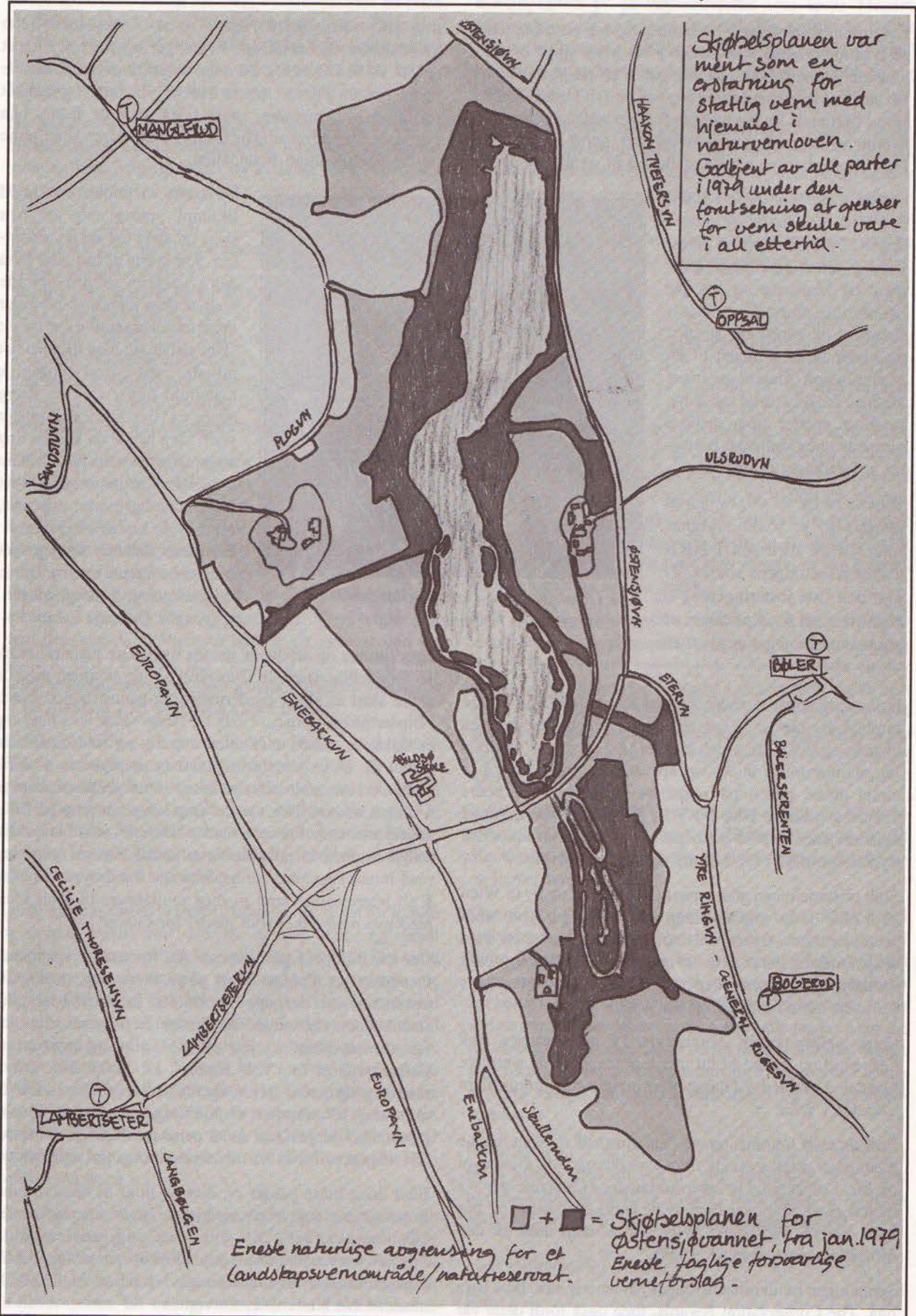

Fylkesmannens og Direktoratets anbefaling som nå er gått videre til Miljøverndepartementet
(Byråkratenes ønske)

Skjøtselsplanen av 1979

(Politikernes og ekspertisens ønske)

Med ØVV i Wien

Vår "utskremte" medarbeider forteller (alt?).

Det er natt til mandag 9. desember og den siste finpusser på lysbildeforedraget til finalen i Wien blir gjort. Jeg tror klokken er ca. 03.00. Det har gått i ett de siste dagene. Manuset til foredraget skrev jeg ned natt til fredag. Det ble levert Marianne fredag morgen for oversettelse til engelsk. Marianne er profesjonell oversetter norsk-engelsk, og ivaretar alle hensyn når det gjelder å få språket skikkelig.

Fredag kveld har styret i ØVV en julesammenkomst, og innstillingen til miljøvernprisen feires. Lørdag settes lysbildene sammen, og Marianne og jeg går igjennom manus og dias, finpusser og sørger for at tekst og bilder faller sammen til en presentasjon Østensjøvannet verdig. To stk. trøtte og slitne personer presser frem mellom gjespene noen smil som bekrefter at foredraget er blitt bra.

Klokka er ca. 03.00, og jeg er invitert til et friskt morgenintervju på direkten i NRK Østlandssendingens studio. Vi gjør den siste justeringen og en rask tur hjem for å pakke er alt jeg rekker før jeg sitter i studio kl. 06.45.

Frokost og et par ærender, og klokken er 10.30. Vi er alle samlet i den Gamle Logen. En liten seremoni med pressen tilstede, og ØVV blir tildelt Norges Miljøvernpris for 1991. Jeg må innrømme at det var en varm og god følelse å få motta denne prisen på vegne av foreningen. En bedre julepresang kunne ikke ØVV ha fått. En oppmerksomhet og anerkjennelse som jeg håper vil gi Østensjøvannet den styrke som må til for å vinne området varig vern.

Etter prisutdelingen gikk turen ut til Fornebu og fly til Wien kl. 12.55. Trøtt som en dupp sovner jeg på flyet inntil professor Olav Gjærevoll som jeg reiser sammen med vekker meg og sier at når det mat å få. Litt smågroggy etter lite søvn får jeg i meg føden og spenningen begynner å føles for hvert minutt vi nærmer oss Wien.

Flyet mellomlander i Frankfurt. På neste etappe fikk Gjærevoll og jeg tid til litt mer mat mens vi ble nærmere kjent med hverandre. Gjærevoll er invitert som jurymedlem i finalen i Wien.

Endelig er vi fremme, og ute i ankomsthallen, blant mange mennesker, stikker et skilt frem hvor det står: Mr. Gjaerevoll og Mr. Damsgård. Naturvernforbundet i Østerrike står for mottakelsen. Vi møter flere av de andre deltakerne og blir kjørt inn til Rådhuset i Wien for å være med på den offisielle mottakelsen kl. 19.00.

Spenningen rundt mine tre dager i Wien var stor. Ikke bare pga. The Conservation Awards, men også fordi dette var

min aller første tur til denne byen. En by med flotte kulturskatter og enestående bygninger og slott. Jeg håpet det ble tid til å få se seg om noen timer. Etter en spennende og interessant 2 timers seanse hvor vi gikk rundt og snakket og hilste på hverandre, snublet jeg over de fleste, bl.a professor David Bellamy og David Shreeve som er stifterne av the Conservation Foundation.

Erik Damsgaard og David Bellamy, en av Conservation Foundations stiftere.

En svært så humørfylt David Bellamy spurte meg om hva slags prosjekt jeg skulle presentere. Jeg svarte at han ville få ta del i verdens minste område med verdens høyeste biologiske mangfold. Han smilte lurt og sa: "Det gleder jeg meg til, men det minste med størst biologisk mangfold ligger i Hong Kong og er ca. fire kvadratkilometer stort". Jeg hadde da kun en ting å gjøre, og det var å fortelle ham om Østensjøvannområdet som var under halvparten så stort, altså 1,5 kvadratkilometer. Professor Bellamy og jeg fikk straks noe å prate om, og han sa han gledet seg til morgendagen og prosjekt Østensjø Lake.

Etter litt mat og drikke og mange hyggelige mennesker fra 16 forskjellige land ble Gjærevoll og jeg sammen med de andre kjørt til Hotel Biedermeier. Et gammelt flott hotell i Biedermeierstil fra ca. 1920. De fleste hadde ikke fått i seg et skikkelig måltid mat siden avreise, og middagen som startet kl. 22 ga mange miljøvernere muligheten til å bli kjent med hverandre. Det viste seg at morgendagen kom til å bli interessant. Her var det ingenting å utsette på folks engasjement. Å få være med på å høre om forskjellige miljøvernprosjekter fra de fleste land i Europa fylte meg med intens spenning. Innholdet i alle foredragene så ut til å bli interessante, samt gi meg muligheten til å bli kjent med nye mennesker som glødet for samme sak.

Det var på tide å gå til sengs. Alt for mange spennende mennesker ga klokken ben å gå på. Neste dag, tirsdag 10. desember var det opp kl. 06.30. Etter frokost gikk startskuddet i den europeiske finalen. Et program var utdelt og her stod det at jeg skulle frem og presentere Østensjøvannet for "hele Europa" kl. 14.00. Tid til å få med seg de andre. Hver og en hadde vi fått tildelt 20 minutter, 15 minutter til foredraget og 5 minutter til spørsmål. I juryen satt det 8 personer. Her var professor Olav Gjærevoll som var min reisepartner også representert.

Etter noen korte pauser og diverse turer til hotellrommet finpusset jeg engelsken og gjorde istand en pakke med "Østensjøvannet" til hver av jurymedlemmene. Spenningen steg etterhvert som klokken nærmet seg 14.00. Forsinkelser var ikke til å unngå. Ny tid ca. kl. 15.00, og hendene ble klamme av nerver.

Så ble det endelig min tur. Gjærevoll hadde tipset meg om at lyset fra talerstolen skapte sjenerende strølys over lerretet. Jeg hadde derfor dekket til med kartong og sørget for minst mulig lys. Et manus trykket i store bokstaver hadde gjort dette mulig for meg. Fjernkontrollen på plass, alt under kontroll og "GO" - "On behalf of the Friends of the Østensjø Lake, I would like to thank the Conservation Foundation for giving us the opportunity to come here to Vienna an give an account of our project", etc....

Her var det bare å holde tungen rett i munnen og trykke inn bildene til rett tid. 15 minutter kan føles som en evighet, men jeg kom meg igjennom og avsluttet med "thank you very much for your attention".

Applausen kom, men den var kraftigere og mer intens enn jeg hadde regnet med, og professor David Bellamy klappet så han holdt på å ramle av stolen. Jeg fikk en følelse av at "scenen" ble stormet idet folk reiste seg i et sett og tok bilder. Var dette bare noe jeg følte eller var det tilfelle? Det var en god følelse å ha skapt reaksjoner på denne måten med vårt Østensjøvannprosjekt. Alle de andre landene presenterte for det meste større fjellprosjekter, vern av sel og mye annet. Østensjøvannet var midt oppe i alt dette helt enestående med sin beliggenhet og sitt innhold.

Etter noen spørsmål fikk juryen hver sin Østensjø-pakke med det manus jeg hadde lest opp. Svært mange kom bort til meg etter at jeg hadde fått satt meg og gratulerte med et foredrag de mente så langt var det mest spennende og interessante. Dette styrket jo tross alt troen på en pris og jeg falt til ro med at jeg hadde kommet godt ut av det. Professor Olav Gjærevoll ga også uttrykk for at jeg hadde holdt et spennende foredrag. Det var endelig tid til ro, trodde jeg, men dengang ei. I Wien var det ca. 12 kuldegrader, det kaldeste sted i Europa. Jeg var derfor nødt til å få kjøpt lange underbukser og en tykk genser. Klokken syv skulle vi på trikketur i en av Wiens eldste trikker.

19.00, oppstilling på gaten. Trikken skulle være presis. Gjett hvem som var glad for lange underbukser når trikken var forsinket med nesten 40 minutter. Her stod vi, og jeg fikk lokket frem smilet hos de fleste ved å ta et bilde og rope "Freeze!" etter å ha bedt dem hoppe opp og ned for å holde varmen. Det ble servert en skikkelig "toddy" på trikken etterpå, og vi kom i stemning.

Langt om lenge kom vi frem til utkanten av Wien for å spise og drikke "husets vin". Her ble det fort stemning takket være stedets "maskot" og kvinnelige trekkspillere. Det varte ikke lenge før alle var med på allsang. Men vi var jo alle nødt til å tenke på hjemveien. I morgen var det seremoni og prisutdeling. Vel hjemme på hotellet ble det faktisk tid til en tur på kafe. Ca. 20 stykker drog avgårde for å utveksle navn og adresser. En gammel kafe i en av Wiens eldste bydelere var heller ikke å forakte. Her fikk miljøvernere fra flere land anledningen til å invitere hverandre til hvert sitt land for å bli bedre kjent samt trekke erfaringer fra de forskjellige prosjekter. Kanskje får ØVV besøk av flere miljøprisvinnere i 1992?

Etter frokost møtte vi alle dagen etterpå i resepsjonen kl. 9.45 for å dra på kunstutstilling et av Wiens gamle slott. Derfra gikk turen til avslutningsseremonien som startet kl. 12.00. Etter mange taler etc., ville vinneren av den europeiske miljøvernprisen bli kunngjort ca. kl. 14.00. Vel fremme

fikk jeg vite at de ikke hadde fått hengt opp noen bilder av Østensjøvannet sammen med presentasjonen av alle de andre landene. Alle gikk rundt og kikket på de forskjellige prosjektene med et glass champagne i hånden, akkompagnert av en strykerkvartett som spilte Mozart. Men ingen fikk se Østensjøvannet. En skuffet Erik fikk forklart problemet og bilder av "The Østensjø Lake Project" kom opp, men dessverre for sent - etter at seremonien var avsluttet.

Mange spente deltagere ble tildelt hvert sitt diplom fra the Conservation Foundation som National Winner av Conservation Awards 91 under stor applaus fra en fullsatt sal. Tilslutt kom øyeblikket alle hadde ventet på. Hvem var vinneren? Spenningen var til å ta og føle på idet Østerrikes miljøvernminister fjernet den svarte tapen som skjulte navnet på vinneren. Alle ser spent på trofeet, kan det være vårt prosjekt - eller?

"And the winner is - Spain". Hvor sitter Spania? Der, reaksjonen kommer fort, glede, smil og omfavnelser. En verdig vinner mottar sitt trofe og sine prispenger. Gjærevoll hadde tipset meg litt på forhånd så jeg fikk dempet forventningene. Spania utbragte en skål for alle deltagerne og sa at de ville dele den med alle de andre som hadde deltatt. Under seremonien sa bl.a. David Bellamy at det har siden starten av the Conservation Foundation i 1984 vært med over 12 land og der har blitt over 10.000 søkere totalt. Dette er igjen en solid pekepinn for behovet for et grønnere Europa. Å komme til finalen er derfor en stor seier. Her får man muligheten til å vise for hele Europa at det nytter å tenke globalt og handle lokalt.

Etter at Spania hadde holdt sin takketales var det middag før vi ble kjørt til flyplassen. Et meget velarrangert opplegg var vel i havn og alle kunne glede seg over Spania som en meget verdig vinner. Det var gøy å se at mange hadde blitt gode venner i løpet av disse tre dagene. Selv fikk jeg meget god kontakt med flere. Spesielt Spania og England som jeg fikk invitasjon av står på ønskelisten som en eventuell sommerferie.

En takk til professor Gjærevoll for reisefølget. Flyturen hjem til Oslo ble gjort alene, da Gjærevoll dro videre til Stockholm. På Fornebu møtte Marianne opp med sin Jørn og hentet meg.

Mange gode minner og nye visjoner har dukket opp i kjølvannet av denne for meg uforglemmelige turen til Wien. Ingen trodde vel for fire år siden at ØVV skulle bli representert i en internasjonal miljøvernkonkurranse om det beste miljøprosjekt i Europa. Østensjøvannet er for oss alle en svært viktig del av Norge som vi alle ønsker å bevare for våre etterkommere. La oss derfor håpe at Østensjøvannet som nå er blitt et prisbelønt natur- og kulturområde sikres et varig vern i henhold til våre natur- og kulturminnevernloven.

Responsen og erfaringene fra finalen i Wien forteller oss at vi jobber med en sak av stor betydning. ØVV har oppnådd sin første store "seier" som vinner at Norges Miljøvernpris 1991. Gratulerer, Østensjøvannet!

Med miljøvennlig hilsen

Erik

THE FORD EUROPEAN CONSERVATION AWARDS

Østensjø-Projektet

*National Winner-Norway
1991*

Organised by The Conservation Foundation
Supported by Ford Motor Company Limited

Sædgås (*Anser fabalis*)

Hva er the Conservation Foundation?

The Conservation Foundation ble stiftet i London i 1981 av professor i botanikk David Bellamy og en av hans kolleger David Shreeve. De var klar over at det i Europa var et enormt engasjement i forskjellige miljøprosjekter på gang. Mange mindre suksessfulle nettopp fordi de manglet penger. De mente derfor at dette var en perfekt mulighet til å få istand en eller annen organisasjon som skulle jobbe for å få næringslivet interessert i arbeidet med forvaltning og oppfølging av miljø- og naturvernprosjekter. Tanken

videre var å sette verdifulle prosjekter sammen med potensielle sponsorer. Hvor kunne man finne bidragsytere?

En finansieringsplan ble lagt frem og Ford Europa tente på ideen, og har siden sett The Conservation Foundation vokse fra et nasjonalt engasjement til å omfatte 16 Europeiske land med en årlig finale om det beste miljøprosjektet i Europa. Siden 1984 har ca. 10.000 prosjekter søkt i konkurransen om "Miljøvernprisen". Norge deltok for annen gang i 1992.

Et bilde og en naturopplevelse til glede for fremtidens barn.

ØSTENSJØVANNETS VENNER

Canon

FOKUSER PÅ NORSK NATUR 1992

Påmelding/innlevering innen 24. august 1992

Vi har den glede å presentere en ny og spennende fotokonkurranse med flotte premier, hvor alle kan delta. Finn frem kameraet og fokuser på naturens positive sider. Ta med deg naturopplevelsene hjem og del dem med andre. Ta vare på bildene - en sann dokumentasjon av vår rike natur.

Send dine beste bilder (inntil 3 pr. deltager) til Østensjøvannets Venner, Pb. 15 - Abelsø, 1105 Oslo innen 24. august 1992 og du blir med i konkurransen om spennende premier på tilsammen 20.225 kroner! Husk å pakke bildene godt inn og å merke konvolutten med "FOKUSER PÅ NORSK NATUR". Hvis du vil ha bildene tilbake, må du huske frimerker til returporto.

Alle er velkomne til prisutdelingen på Skullerudstua Kafe, Olaf Helsets vei 2, 0694 Oslo onsdag 16. september kl 18.30. Ved prisutdelingen vil naturfotograf Øystein Søyby vise bilder fra norsk natur og fortelle og gi tips om naturfotografering

Vær varsom og vis hensyn på dine ferder i skog og mark. Vi er alle med på å avgjøre hvordan morgendagens natur skal se ut. Det er gøy å dele naturopplevelser med hverandre - på bilde. GOD FOTOJAKT!

Regler for fotojakten:

1. Det er ikke nødvendig å være medlemm av Østensjøvannets Venner for å delta. Kun medlemmer av ØVV's styre og direkte impliserte personer blant sponsorene er utelukket fra konkurransen.
2. Barn under 16 år må ha underskrift fra sine foreldre.
3. Hver deltager kan sende inn inntil 3 fotografier eller lysbilder/dias. Fotografiene kan ha format 18x24 eller 20x25. Dias/lys bilder skal være montert i glassløse rammer.
4. Motivvalget er fritt innenfor temaet - natur, miljø, planter og dyr. Bildet må være tatt i Norge i 1992.
5. Hvert fotografi og/eller lysbilde må merkes med fotografens navn, adresse, telefonnummer, alder og bildets tittel.
6. Alle kameratyper er tillatt brukt.
7. Hvis deltagerne ønsker bildene i retur, må returporto i frimerker vedlegges.
8. Østensjøvannets Venner tar ikke ansvar for bilder som kommer bort i posten.
9. Østensjøvannets Venner forbeholder seg retten til de premierte bildene, og at originalene (negativ/dias) til disse skal tilsendes ØVV for kopiering. (Dette gjelder ved trykk i Sothøna og/eller presentasjon av vinnerne i annen tidsskrift innen kort tid etter premieutdelingen.) ØVV står også fritt til å velge bilder fra fotokonkurransen til trykk i sitt medlemsblad "SOTHØNA", samt arrangere en utstilling med de innsendte bilder.
10. Bilder som har vært gjengitt i blader ved trykk, eller som har deltatt i andre fotokonkurranser, kan ikke delta i denne konkurransen.

Premiene (samlet verdi 20.225,-) er:

1. premie:

- Canon speireflekskamera EOS 1000 F med zoom-objektiv, 35-80 mm og 80-200 mm og fotobag.
 - 20 stk. Fuji Velvia lysbildefilm.
 - Boken "Redd Fuglene".
 - Gavepakke fra Østensjøvannets Venner. Gratis medlemskap for 1993, T-skjorte, luftfoto m.m.
 - Busstur til Falsterbo (se side 33 for detaljer).
- Verdi ca 11.000,-

2. premie:

- Schwarofsky kikkert 8 x 20B.
- 10 stk Fuji Velvia lysbildefilm.
- Boken "Redd Fuglene".

- Gavepakke fra ØVV.
- Verdi ca 5.400,-

3. premie:

- Canon Prima kompaktkamera.
 - 5 stk Fuji Velvia lysbildefilm.
 - Boken "Redd Fuglene".
 - Gavepakke fra ØVV.
- Verdi ca 2.100,-

4., 5. og 6. premie:

- 2 stk Fuji Velvia lysbildefilm.
 - Gavepakke fra ØVV.
- Verdi 575,-

Juryen består av:

Fotograf Gunnar Strøm (Cannor A/S)
Fotograf Anette Stai

Fotograf Tom Hundstad (Ekløw Skandinavia)
Naturfilmer/fotograf Sverre M. Fjelstad
Naturfotograf Erik Damsgaard

PÅMELDINGSSKJEMA (VEDLEGGES BILDENE)

Kryss av og fyll ut. Ikke glem å merke bildene med bildetittel, deltager navn og adresse!

Deltageropplysninger:

Navn

Adresse

Posnummer og by

Alder (hvis under 16)

Telefonnummer

Antall bilder levert:

1

2

3

Sett kryss.

Deltagers (fotografers) underskrift

Foreldres underskrift (deltagere under 16 år)

Innsendte bilder:

1 Tittel

- Format 18 x 24 fargebilde
 20 x 25 fargebilde
 Lysbilde

2 Tittel

- Format 18 x 24 fargebilde
 20 x 25 fargebilde
 Lysbilde

3 Tittel

- Format 18 x 24 fargebilde
 20 x 25 fargebilde
 Lysbilde

Jeg ønsker bildene returnert.
Porto i frimerker er vedlagt.

Sendes Østensjøvannets Venner, Pb. 15 - Abelsø, 1105 Oslo

FUJI FILM GUIDE

Her er filmprogrammet fra FUJI - 14 topp-filmer med egenskaper og kvalitet i fremste klasse. Her kan du plukke ut akkurat den filmen du trenger til dine motiver! Prisbelønnet teknologi i et sterkt og komplett program fra FUJI!!

Fujicolor REALA

100 ISO. Den antatt beste 100 ISO negative film på markedet. Helt ny teknologi gir spesielt god hudtonegjengivelse. Fineste korn i sin klasse. En ekstrem film! Finnes i 135, 120, 220 og 4x5".

Fujicolor 160S

160 ISO. Profesjonell dagslysfilm fra 1/15 sek. og kortere. Optimal skarphet og hudtonegjengivelse, stor toleranse. Spesielt til portrett og reklame - gir førsteklasses resultater. Finnes i 135, 120, 220 og 4x5".

Fujicolor 160L

160 ISO. Kunstlysfilm (3200 K). Spesialfilm til lange eksponeringer fra 1/30 til 1 sek. Meget god fargegjengivelse under kunstlysforhold, overlegen skarphet. Finnes i 120 og 4x5".

Fujicolor Super HG 100

100 ISO. Til all-round bruk - meget god fargegjengivelse, ekstremt fint korn og skarphet. Brukes i stor utstrekning profesjonelt, særlig til portrettfotografering. Finnes i 135 og 120.

Fujicolor Super HG 200

200 ISO. Til all-round bruk og ved dårligere lysforhold. På topp i sin klasse i en rekke internasjonale tester. Utsøkt fargegjengivelse og stor eksponerings-toleranse. Finnes i 135.

Fujicolor Super HG 400 Fujicolor Prof. HG

400 ISO. High-speed negativ film med korn og skarphet i 100-ISO klassen! Til vanskelige lysforhold og motiver i bevegelse, AF-kameraer og zoom-kameraer. I 135 og 120.

Fujicolor Super HG 1600

1600 ISO. Super high-speed film. Meget finkornet med enestående fargegjengivelse til tross for hastigheten. Kan presses til 3200 med topp resultater. Finnes i 135.

Fujichrome VELVIA

50 ISO positiv film. Årets Film 1991 - etter alt å dømme den beste film i sin klasse. På topp blant fagfotograf-er over hele verden. Brillant fargegjengivelse, ytterst nøytrale hud- og gråtoner. Fås i 135, 120, 4x5", 8x10".

Fujichrome 50D

50 ISO. Høykvalitets profesjonell positiv film. Svært høy skarphet, ekstremt finkornet, spesielt god fargegjengivelse og gråtonebalanse. Svært utbredt blant toppfotografer. Finnes i 135, 120 og 4x5", 8x10".

Fujichrome 64T

64 ISO. Kunstlysfilm (3100 K). Meget stabil, utsøkt fargegjengivelse og gråtonebalanse. Spesielt egnet til interiør og reklame. Denne ytterst spesielle filmen må oppleves! Finnes i 135, 120 og 4x5", 8x10".

Fujichrome 100D

100 ISO. Profesjonell all-round dagslysfilm med meget høy skarphet og super-fint korn. Svært nøytral fargegjengivelse. Egner seg til portrett, reklame, moter, mat m.m. Finnes i 135, 120, 220 og 4x5", 8x10".

Fujichrome 400D

400 ISO. High-speed profesjonell dagslysfilm. Meget stabil, kan presses til 1600 med utmerkede resultater. Overlegen skarphet og fargegjengivelse i denne klassen. Finnes i 135 og 120.

Neopan 400

400 ISO. High-speed s/h film med super-fint korn og høy skarphet. Kan lett presses til 3200, og kan kjøres sammen med Neopan 1600 i samme fremkaller. Unik for s/h film! Finnes i 135 og 120.

Neopan 1600

1600 ISO. Ultra high-speed s/h film. Multi-speed, dvs. kan eksponeres mellom 400 og 3200 ISO med topp resultat. Optimal skarphet og super-fint korn. Har blitt svært utbredt på kort tid. Finnes i 135, 20-pakk.

Japans største produsent av film og kameraer

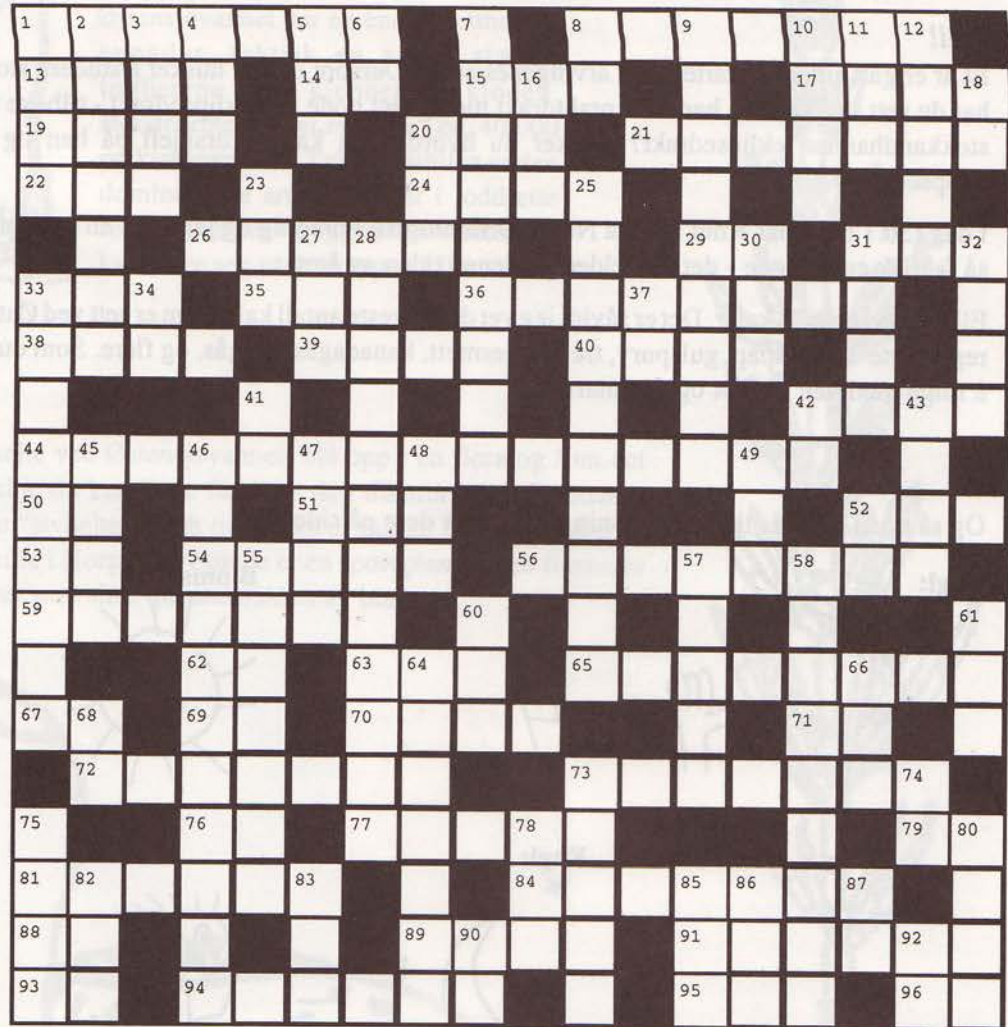
Importør: Ekløw Scandinavia A/S, postboks 54 Smestad, 0309 Oslo 3. Tlf: 02-14 90 00

Kryssord-oppgave

Vannrett

1. Hav
8. Tresort
13. Bygning
14. Padle
15. Bilde
17. Land
19. Dyret
20. Kneise
21. Vårtegn
22. Pen
24. Slede
26. Forsøker
29. To like
31. Uvel
33. Ledig
35. Sjødyr
36. Hei
38. Elv
39. Hytte
40. Mynt
42. M.navn
44. _____ 1991
50. Kåre Veum
51. En Caprino
52. Søk
53. To like
54. Tauet
56. Minna _____
59. Tilsetning
62. Spørre
63. Stengsel
65. Omgivelser
67. Alfabetnaboer
69. Roar Larsen
70. Da
71. ___ skam!
72. Håpløse
73. Nøyaktig
76. Rekke
77. Konj.
79. Parti (fork.)
81. Sjaue
84. Visene
88. Lever
89. Matros
91. Gløden
93. Hvile
94. Adj.
95. Snodig
96. Drikk

Loddrett

1. Konge
2. Plante
3. M.navn
4. Vokalen
5. Kule
6. Fred
7. Miljøbeskyttelse
8. Artikkel
9. Fugl
10. Skog
11. Sporter
12. Kunstnerbolig
16. Grønsak
18. Spis
20. Fortynne
23. Skru
25. Miljøbeskyttelse
27. Himmelretning
28. Kan bygninger være
30. Nasker
31. Kløft
32. _____ fart
33. Bakst

Navn:
Adresse:
Postnr./By:

34. Uro	64. Rasert
37. 1481	66. Lampe
41. Ku-lyd	68. Suge
42. Tro	73. Snakke
43. Enkelte	74. Bite
45. M.navn	75. Fryser
46. Bønder	78. Topp
47. Fugl	80. Vakre
48. Tre-del	82. Anta
49. Ha	83. Øke
52. Flire	85. Utveksling
55. _____skog	86. Kvinne
57. Fugl	87. Lever
58. Guide	90. Vokaler
60. Tall	92. Spis
61. Renn	

Premier:

Massasje-elg fra WWF
 ØVVs luftfotografi
 ØVV T-skjorte
 Kulepenn i tre fra WWF.

Arvingenes sider v/ Finn G.

Hei!

Et år er gått siden vi startet med arvingenes sider. Dersom du har husket å studere stokkendene i dette året, har du sett stokkanda - han - fra praktdrakt med grønt hode - til eklipsedrakt - tilbake til praktdrakt. Når har stokkandhannen eklipsedrakt? Husker du hvordan du kan se orskjell på han og hun når hannen har eklipsedrakt?

I dag (30.12.91) har Knut Eie fra Norsk Ornitologisk Forening og jeg vært en tur rundt Østensjøvannet. Vi så faktisk en sothøne - det er sjelden på denne tiden av året!

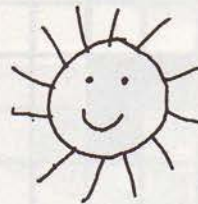
Ellers så vi hele 78 kaier. Det er såvidt jeg vet det høyeste antall kaier som er sett ved Østensjøvannet. Forøvrig registrerte vi dompap, gulspurv, tre gjerdesmett, kanadagås, grågås, og flere. Som du skjønner er det viktig å følge med ved vannet også vinterstid.

Og så noen rebuser til dere. Løsningene finner dere på side 38.

Fugl:

Blomst:

Fugl:

Her sparer du penger.		And		Skjøre-redskap	Donalds hjemby	Samisk fottøy		Klov-dyr
		Hyl						
And								
Volaler		Svensk				Opp-dra		
Konson.		Fyrer vi i peisen med				Lite godt		
Like		Elve-	Gris					
		Spansk elv						
	Gave			Evig sne		Sportet		Tall
	Tall			Innsjø				
Tegne-serie figur								

Kryssordløsningene kan sendes inn som de er her - det er ikke nødvendig å ta kopier.

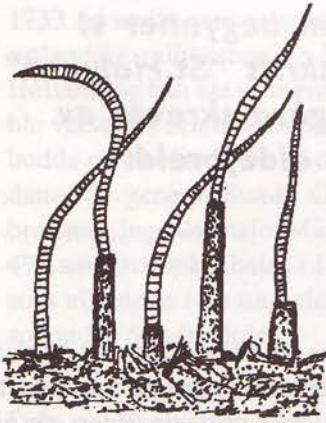
Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Premier:

Kosepanda (mor og barn) fra WWF
Tropisk brevsett fra WWF
Barnas Fuglebok 2 fra Aventura Forlag
Fargeblyanter fra WWF

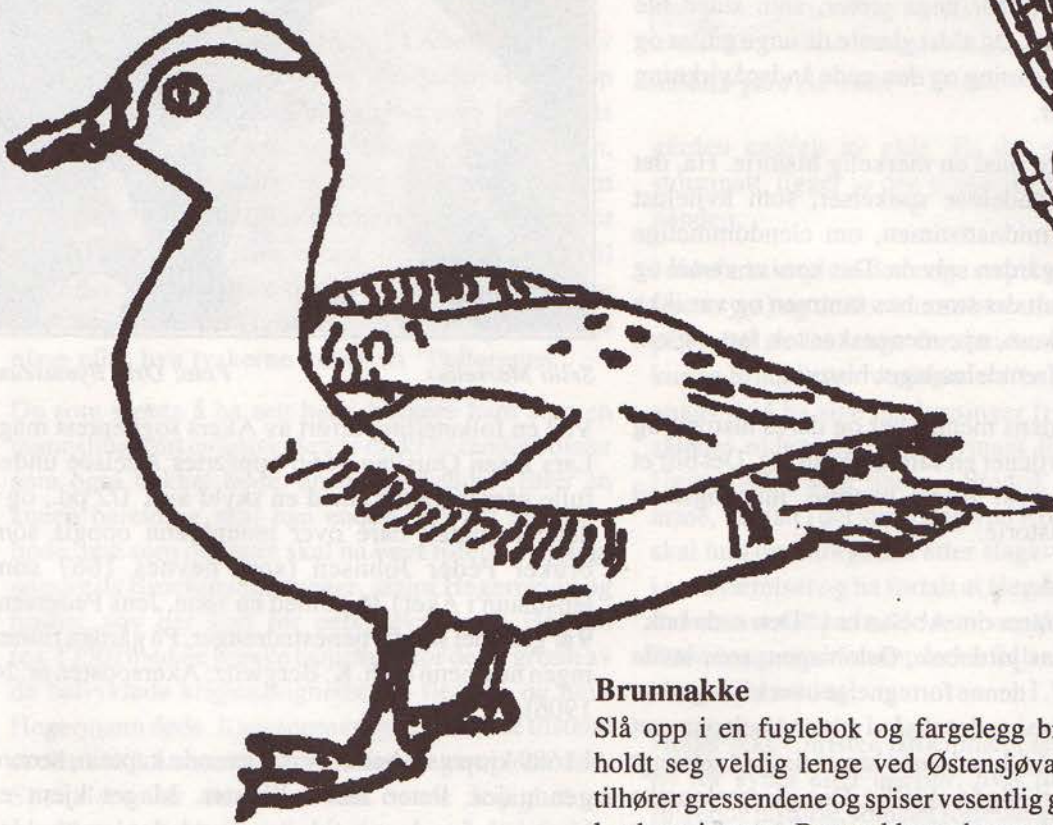
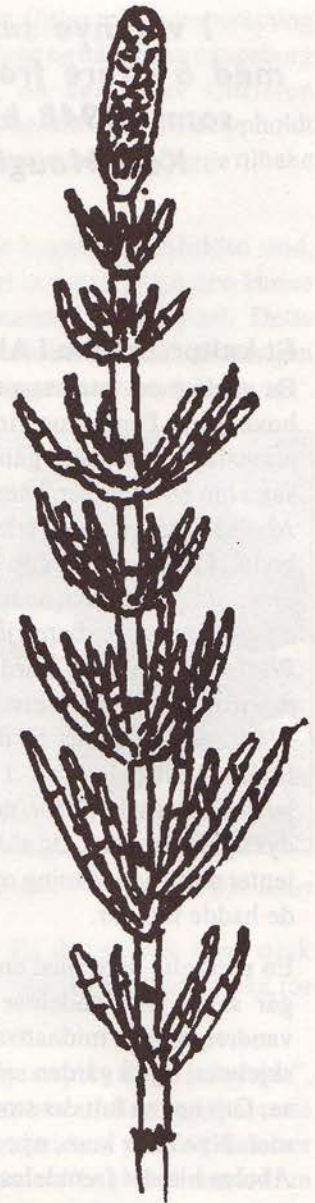

Bunndyr

Østensjøvannet har en enorm tetthet av bunndyr, faktisk en av de største tetthetene man kjenner på kloden. Børsteormer er det mest av - ca. 40.000 pr. kvadratmeter! Tubifex tubifex er den dominerende arten. De bor i loddrette rør som de selv bygger. Børsteormene kan klare seg uten oksygen i flere uker.

Elvesnelle

Vi finner mye elvesnelle ved Østensjøvannet. Slå opp i en flora og finn det latinske navnet. Kanskje du kan finne familien den tilhører også. Planten er nøysom og kan danne "sivbelte" rundt tjern som er fattige på næring. Det er den største av sin familie i Norge. Elvenesnelle er en sporeplante. Den formerer seg ved hjelp av sporer som sitter på undersiden av bladene.

Brunnakke

Slå opp i en fuglebok og fargelegg brunakken. Arten holdt seg veldig lenge ved Østensjøvannet i fjor. Den tilhører gressendene og spiser vesentlig grønne planter på land og i vann. Brunnakkene kommer i mars-mai og forlater oss i september-november. 16. november så jeg 4 brunnakker ved Østensjøvannet. Folk fra NOF har sett brunnakke ved vannet vårt i januar i år

Husk: Arvingene møtes hver onsdag kl 17.00 ved porten på Østensjø skole. Derfra går turen til Østensjøvannet. Alle barn over 9 år er høyst velkomne!

I vår nye serie om kulturhistorie i Østensjøbyen begynner vi med å sitere fra Selskabet for Oslo Byes Vels tidsskrift "St.Halvard" som i 1948 hadde en lang artikkel om Abildsø gård skrevet av Karl Haugholt hvis foreldre, besteforeldre og oldeforeldre øyensynlig har bodd på gården.

ABELSØ

Et kultursentrum i Aker.

En av de mest interessante gårder i Aker er Abelsø hovedgård. Fantasi og virkelighet har skapt en egen atmosfære om denne gamle Akersgården. "Det går sagn om borgtapeter," heter det, og det kan en si om Abelsø også. Her har i århundrenes løp gamle slekter bodd, kjente navn; det har vært embetsmenn og forretningsfolk; men de som bar navnet utover landet og gjorde det ikke bare kjent, men også kjært, det var Wetlesen-familien. Gården ble et kultursentrum i deres tid, og ikke minst gjorde Fredrik og Minna Wetlesens navn sitt til det. Her ble Norges første landbruksskole satt i gang, og her ble det husholdningsskole for unge jenter, som siden ble dyktige husmødre. Og aldri glemte de unge gutter og jenter den undervisning og den gode åndspåvirkning de hadde fått der.

En merkelig gård med en merkelig historie. Ha, det går sagn. OM hodeløse spøkelses, som hvileløst vandret rund i midnattstimen, om eiendommelige skjebner, og så gården selv da. Det kom et varsel og se; Om natten falt det store hus sammen og var ikke mer. Nye tider kom, nye mennesker tok fatt, og om Abelsø ble det fremdeles laget historie.

Denne gården, dens mennesker og deres historie og deres innsats fortjener en samlet skildring. Det blir et bidrag ikke bare til Akers historie, men også til landets kulturhistorie.

Den gamle tid.

Første gang vi hører om Abelsø er i "Den røde bok" - biskop Eysteins jordebok, Oslobispen, som levde fra 1337 til 1407. I denne fortegnelse over kirkegodset i Oslo bispedømme er det altså vi møter Abelsønavnet for første gang. I århundrenes løp er navnet selvsagt blitt skrevet temmelig forskjellig. Den gammelnorske form er Apaldasin, sammensatt av apaldr (epletre) og vin, og viser at gården hører til herredets eldste (Henning Soolied: Akersgårder). I 1580 skrives navnet Apelsoø, 1557 Abildsø, 1578 Abildzøø, 1617 Abbeltsøø og i 1723 Abelsøe.

Etter reformasjonen tilfalt gården kronen, og forlenedes i 1578 Thomas Bugge. I 1630 fikk dr. Peder Alfson, Christianias første lede, bygslet gården, men han flyttet snart som lagmann til Trondhjem. I

1651 ber Selio Marselius om å få seg tilbyttet Abelsø og Hasselfeld (Haslefet), da han trenger dem for sitt hestehold til Eidsvolls verks drift, og gården går nå over til privateiendom. Men det er først Knut Frandsen, som i 1663 overtar gården etter Marselius' død, som får skjøte på den. Det var også denne som først fikk lagt Haslefet til gården.

Selio Marselius

Foto: Oslo Bymuseum

Ved en folketelling utført av Akers sogneprest mag. Lars Ibsen Quisling 1666 oppførtes Apelsøe under fulle gårder (no.28) med en skyld av 1 1/2 pd., og i dette manntall bare over mannkjønn oppgis som bruker Peder Johnsen (som nevnes 1667 som lensmann i Aker) 36 pr med en sønn, Jens Pedersen, 9 år gammel samt 4 tjenestedrenger. På gården finnes ingen husmenn (Joh. K. Bergwitz: Akersposten nr.24 1906).

I 1689 kjøptes Abelsø av daværende kaptein, senere gen.major. Peter Jacob Wilster. Meget kjent er historien fra denne tid om hvorledes stattholder Waldemar Løvendal på en maskerade forelsket seg i Wilsters smukke datter. Paret forsvant for en tid, siden reiste hun bord, men "hendes Capot opfandtes ved Abelsø ved vandet, ligesom hun havde gjort af med sig selv".

Det ble igjen en militær som kom til å overta Abelsø etter major P.J.Wilster. I 1720 kjøptes gården av oberst Michael Sundt (1679-1753). Han ble adlet i

1733 og endte som generalmajor. Han tilhørte den østlandske militærfamilie Sundt, som stammer fra Holland, og han var sønnesønn av en Jan Jansen, som ble vervet til den norske hær i 1628. Michael Sundt bodde på Abelsø 1720-27 da han flyttet til Evje. En datter av general Sundt, Grete, ble gift med hans brorsønn, ingeniørmajor Michael Jansen Sundt (1701-49), som overtok Abelsø i 1744. Han hadde tre barn, som alle døde i en ung alder, og da mannen døde, solgte fru Sundt gården.

Dermed kom en ny slekt inn på Abelsø, Brochmann. Det var trelasthandler Christen Brochmann, Kristiania, som kjøpte Abelsø 1751. Sundtslekten gjorde senere flere ganger forsøk på å få gården igjen på odel, men forgjeves.

Like etter at Christen Brochmann hadde overtatt Abelsø inntraff en dramatisk hendelse; Gården styrtet rett og slett sammen. Men i denne forbindelse er det innflettet så megen overtro med merkelige varsler og spøkelses, at det hele fortjener en nærmere omtale. H.I.Huitfeldt-Kaas forteller (Pers.hist.Tidsskr. 1905) følgende om denne historie:

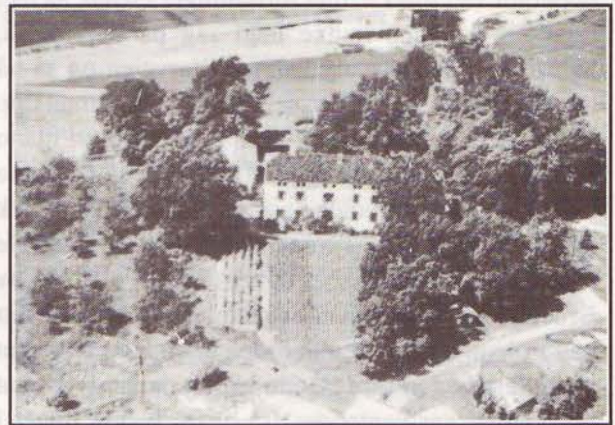
“Både den gamle hovedbygning på Abelsø og den av Christen Brochmann oppførte nye hadde et karnapp i hvis øverste stokkverk et værelse som var husets gjestekammer, hjemsoktes av et overnaturlig vesen, som huset beboer kalte “Karnappmannen”, og som undertiden kunne bli gjestene besværlige nok, skjønt hans virksomhet som oftest innskrenket seg til drillerier som å trekke dynen av de sovende, gjøre alarm og lignende. Han var med andre ord en slags nisse eller hva tyskerne kaller en “Poltergeist”.

De som mente å ha sett ham, beskrev ham som en mannsling iført en tettsluttende drakt av randet bolster som også dekket hode, ansikt og hender. Etter en annen beretning skal han endog ha vært sett uten hode, noe som dig bare skal ha vært tilfelle én gang, nemlig da Brochmanns svoger, major Hegermann og hustru, sov her kort før deres avreise til Holsten (ca.1750) med de norske tropper, hvor de på grunn av de befryktede krigsuroligheter lå i flere år, og hvor Hegermann døde. Karnappmannens hodeløse tilstand skulle altså ha vært et varsel om Hegermanns død. Spøkelset var dessuten ved denne leilighet så nærgående og ubehagelig at ekteparet måtte forlate værelset, som det heter, gjennom vinduet, og siden banke på hovedinngangen for atter å bli innlatt i huset og få et annet natteleie.

Her har vi øyensynlig en sammenblanding av to forskjellige historier. Det må ha vært den nedenfor omtalte høytnant Reinhold Fredr. Hegermann som så den hodeløse karnappmannen og som virkelig ikke mer vendte tilbake, mens det ektepar som ble nødt til

å forlate værelset om natten, ifølge min mors beretning var major Johan Jacob Thorne og hans hustru Ingeborg Christine Hegermann, en søster av Christen Brochmanns hustru. Disse barnløse ektefolk oppholdt seg et par år i Holsten, men vendte også begge tilbake til Norge.

Den siste natt i den gamle bygning på Abildsø stod, var det en slik larm i huset at ingen på gården kunne sove: Det var karnappmannen som flyttet. Dette synes å være en rett karakteristisk eventyrlig variasjon av det i taksasjonsforretningen omtalte faktum at

Abildsø gård ca. 1948

Foto: Bymuseet

gården nedfalt av elde. Er det skjedd i en sterk stormnatt, ligger jo den prosaiske forklaring like for hånden.

I oldefars tid tjente det lenge en pike som var “synen”, (fremsynt) og derfor kunne berette ting som passerte på fjerne steder lenge før datidens postforbindelser kunne bringe etterretning om d’begivenhetene. Hun angav da å ha sine opplysninger fra “draugene”. Da således oldemors bror, løytnant Reinhold Frederik Hegermann, som tjente i Fredrik II. av Prøyssens armé, var falt i det store slag ved Kollin 18. juni 1757, skal hun om morgenen etter slaget være kommet inn i soveværelset og ha fortalt at Hegermann nå var død, da hun om natten hadde sett hans død og begravelse. Først lenge etter innløp bekreftelse på riktigheten av hennes beretning.

Heller ikke Christen Brochmann selv synes å ha vært fri for syner eller anelser, hvis det ellers er noe i følgende historie, som her fortelles etter fru Burchardts fortelling til meg. (Fru Burchardt tilbrakte i sin ungdom flere år på Abildsø hos kaptein D. Brochmann og hans frue.) En dag han hadde vært i Christiania, ville han om kvelden i tusmørket begi seg hjem til Abildsø og valgte etter å ha passert Grønland istedenfor den slagne landevei en fotsti, som førte over Åkeberg, hvor nå Botsfengslet ligger og opp mot Ryenfjellene. Etter å ha gått et lite stykke, ble han var en hvit skikkelse, som synes å sveve henimot ham. Da han

ikke ønsket å møte den, idet den ved sin luftighet vakte en forestilling om noe overnaturlig, slo han inn på en annen sti til høyre som gikk nærmere ved Oslo bispegård.

Han var imidlertid ikke gått langt, før den samme skikkelsen også her svevet ham imøte. Nå vendte han helt om og gikk tilbake til byen, hvor han overnattet hos svigerforeldrene, oberstløytnant Hegermann og frue, som bodde i hans gård på hjørnet av Prinsens og Nordre gate, og på hvis tomt Joh.Herman Wessels byste er reist i året 1885. Den følgende dag ble han oppholdt ved forskjellige forretninger i byen, så han først om kvelden kunne begi seg på hjemveien, hvortil han denne gang valgte allfarveien og så nå intet til den hvite skikkelse. Da han var kommet opp i Ryenfjellene sprang det imidlertid fram en mann med en kniv i hånden og overfalt ham, så han bare med nød greidde å holde ham fra livet inntil han fikk hjelp av noen personer som tilfeldigvis kom kjørende forbi. Mannen ble grepet og viste seg å være en av Brochmanns egne folk eller husmenn, som hadde fått nag til ham og besluttet å drepe ham. Han tilstod at han allerede den foregående kveld, da han visste at husbonden var ventendes fra byen, hadde ligget i bakhold for ham, og føydde til at hvis han var

kommet da skulle han ikke unngått ham, da der den kveld ikke hadde passert noen forbi i de timer han hadde ligget på lur. Brochmann betraktet nå den skikkelsen fra den foregående kveld som en overnaturlig advarsel han hadde mottatt til sitt livs frelse, og skal endog ha spurt biskopen (Fredrik Nannestad) om hans mening om denne sak og fått det svar at han ingenlunde ville benekte muligheten av den slags varsler, så meget mer som han selv den omtalte kveld stående i sitt vindu mente å ha sett en slik hvit skikkelse nærme seg bispegården og forsvinne i dennes kjeller, hvor det dagen etter skulle vært funnet et hvitt gevant, hvilket dog som det synes ikke skulle tjene til å styrke troen på synets ovenaturlighet."

Ja, slik forteller Huitfeldt-Kaas.

Og så går vi tilbake til det mer prosaiske igjen. Den gamle hovedbygningen som var ramlet sammen, er angivelig blitt oppført i 1664. Christen Brochmann bygde en ny våning på samme tomten og omtrent av samme størrelsen. I en beskrivelse står det at det var 6 værelser under og 2 ovenpå. Steinrester ble brukt fra den nedfalte bygningen, mens tømmer og materialer kom fra Siggerud i Ski, som Brochmann eide. En gang gikk tvers igjennom bygningen, tre av værelsene var trukket med seilduk og 5 hadde bordpanéling. Brochmann la også ned et stort arbeid på hagen.

I hans tid fantes det flere familieportretter og andre gamle malerier på Abelsø. Et gammelt skap, innlagt med ibenholt, skilpadde og elfenben, skal finnes på Kunstindustrimuseet.

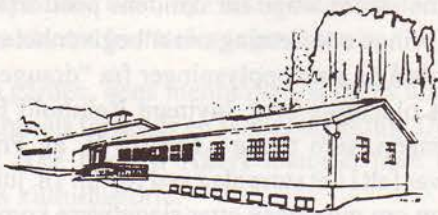
I nærheten av gården er det et mindre gravfelt. I 1882 fant en 30 cm. under overflaten ved graving i jorden et muret kammer av avvekslende røde og gule stein, av samme slag som dem som finnes i Vår Frelsers kirke. I rommet fantes bare noe kull og aske av brente stubber. Kammeret var 2,20 meter langt, 1,20 meter bredt og 0,50 meter dypt. Hvilken bestemmelse rommet har hatt er uforståelig, slutter beretningen (Vibe: Akershus Amt).

Etter Chr. Brochmann gikk gården over til hans eldste sønn, keaptein Diderik Borchmann. Han bodde der fra 1791, da han tok avskjed fra krigstjenesten og drev gården inntil tre år før sin død 1828. Da solgte han den til skipskaptein E.F. Trepka, fra hvem den atter overdroes til Jørgen Wetlesen.

I Sothøna nr. 5 kan du lese om Wetlesen-"epoken" på Abildsø gård.

Fra Østensjøvannet går turen til

Skullerudstua

4 km godt skiltet gangvei

Kafé

Selskapsarrangementer

Catering

Åpningstider året rundt!

Mandag til torsdag kl. 11-21

Fredag stengt

Lørdag 11-16

Søndag 10-17

Skullerudstua Kafé

Olaf Helsets vei 2, 0694 Oslo

Tlf.: 29 82 82

Fuglelivet ved Østensjøvannet i 1991

I løpet av 1991 ble det foretok medlemmer i Norsk Ornitologisk Forening avd, Akershus tellinger hver helg i perioden mars til oktober samt noen helger i de øvrige månedene. Dermed fikk vi en brukbar oversikt over fuglelivet ved Østensjøvannet gjennom hele året. Hvordan disse tellingene ble foretatt er beskrevet i en tidligere utgave av "Sothøna".

I tillegg kom det inn flere observasjoner fra andre folk også, og her var det flere i Østensjøvannets Venner som utmerket seg. Disse observasjonene var meget verdifulle, ettersom det var mye fugl de ukentlige tellingene ikke fikk med seg.

Foruten de ukentlige tellingene ble det i mai foretatt en opptelling av antall hettemåke-reir. Da rodde vi rundt vannet og telte "samtlige" hettemåke-reir.

Den mest fuglerike delen av området er den sørlige delen av Østensjøvannet. Det er der de største antallene av fugl holder til og det var der de fleste hettemåkene hekket. Men det er generelt bra med fugl langs hele vannet og Bogerudmyra. Det er imidlertid ikke bare våtmarksområder som Østensjøvannet og Bogerud-

myra som er viktig, men også skogsområdene og kulturlandskapet omkring. Det er for eksempel flere interessante skogsfugler som holder til her. Dessuten er det ikke bare fugler her, men også pattedyr som hare, ekorn, grevling og rådyr. Derfor bør jo også disse områdene omkring vernes, på lik linje med selve Østensjøvannet.

Nå følger en artsliste for 1991 og kommentarer for noen av de viktigste artene. Siden det er noen telleresultater og observasjoner jeg ennå ikke har mottatt, må dette foreløpig betraktes som midlertidig.

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus
Knut Eie

Liste over arter observert i 1991 - Totalt 115

Toppdykker	Fjellvåk	Jordugle	Måltrost	Nøtteskrike
Storskarv	Fiskeørn	Kattugle	Rødvingetrost	Skjære
Gråhegre	Sivhøne	Tårnseiler	Myrsanger	Nøttekråke
Knoppsvane	Sothøne	Svartspett	Rørsanger	Kaie
Sangsvane	Dverglo	Grønnspekk	Tornsanger	Kornkråke
Sædgås	Heilo	Flaggspekk	Møller	Kråke
Kortnebbgås	Vipe	Sanglerke	Gulsanger	Ravn
Grågås	Enkeltbekkasin	Låvesvale	Hagesanger	Stør
Snøgås	Rugde	Sandsvale	Munk	Gråspurv
Kanadagås	Brushane	Taksvale	Bøksanger	Pilfink
Hvitkinngås	Skogsnipe	Trepiplerke	Løvsanger	Bokfink
Brunnakke	Gluttsnipe	Heiplierke	Gransanger	Bjørkefink
Snadderand	Rødstilk	Gulerle	Fuglekonge	Grønnefink
Krikkand	Strandsnipe	Vintererle	Grå fluesnapper	Stillits
Stokkand	Hettemåke	Linerle	S/h fluesnapper	Grønnsisik
Stjertand	Fiskemåke	Sidensvans	Stjertmeis	Tornirisk
Taffeland	Sildemåke	Gjerdsmett	Svartmeis	Gråsisik
Toppand	Gråmåke	Jernspurv	Toppmeis	Rosenfink
Bergand	Svartbak	Rødstrupe	Blåmeis	Grankorsnebb
Kvinand	Makrellterne	Buskskvett	Granmeis	Dompap
Laksand	Bydue	Steinskvett	Kjøttmeis	Kjernebiter
Spurvehauk	Ringdue	Svarttrost	Spettmeis	Gulspurv
Musvåk	Hornugle	Gråtrost	Trekryper	Sivspurv

Noen kommentarer om fuglelivet rundt Østensjøvannet 1991

Toppdykker. Den første toppdykkeren dukket opp ved Østensjøvannet 30. mars og allerede 14. april var det 30 fugler her. Største antall var 36 individer den 17. august. Det fantes fremdeles 27 toppdykkere her den 3. november.

Storkarv. Én storkarv satt på "Nordre brygge" og tørket seg om morgenen den 12. mai.

Gråhegre. Enslige gråhegrer besøkte Østensjøvannet 12. april, 17. august og 6. oktober.

Knoppsvane. I april og mai kunne man se de vakre knoppsvanene svømme omkring på vannet. Den 27. april var det syv knoppsvaner her.

Sangsvane. To individer besøkte vannet den 6. april.

Grågås. Én eller to grågjess holdt til ved Østensjøvannet gjennom vinteren, og så sent som 17. mars ble det registrert bare to gjess. Men uka etterpå, den 24. mars, var antallet oppe i 73 igjen. Det holdt seg omkring dette nivået til langt ut i mai da bestanden lå på omkring 200 fugler. I begynnelsen av juli kom det ytterligere flere fugler til, og fra denne måneden og til ut i oktober lå bestanden på 300-400 grågjess. Det ble talt 442 grågjess den 1. juli. Et grågåspar med fem unger ble sett 22. mai. Den 30. desember var det en enslig grågås igjen.

Canadagås. Omkring 100 til 200 canadagjess holdt til ved vannet fra januar til juni. I juli og begynnelsen av august lå bestanden på 300 til 400 fugler. Den store "gåsedagen" var 1. juli med minst 400 canadagjess. I august gikk tallet ned til omkring 100-150 gjess. Fra begynnelsen av september og utover var det bare to igjen. Disse skulle antagelig ikke ha vært her, men vingene deres var skadet slik at de ikke kunne fly. I samme tidsrom kom det likevel noen få andre innom. Men da vinteren kom økte antallet til omkring 100 canadagjess.

I løpet av sommeren ble en del canadagjess og grågjess merket med halsringer som det står et nummer på. Nummeret kan leses av på en viss avstand. Ved hjelp av disse numrene fant man fort ut at det foregår en canadagås-trafikk mellom Østensjøvannet og Nordre Øyern ved Lillestrøm. Når man sammenligner antallene fra begge disse stedene ser man en viss sammenheng, uten at akkurat dette beviser noe.

Hvitkinngås. De første hvitkinngjessene dukket opp 30. april. Vanligvis var det 1 til 6 individer man så, men ofte så man en stor flokk på minst 62 gjess. Disse fuglene tilhører den bestanden som hekker i Oslofjorden, og har ikke noe med hekkebestanden på Svalbard å gjøre. Hvitkinngjessene ble sett omkring daglig til ut i oktober.

Andre gjess. Snøgjess holdt til i Østensjøvannet fra mai til oktober, bortsett fra en periode midt på sommeren da de var borte. En flokk på 7 snøgjess var det sikkert mange

som la merke til. Én sædgås ble sett her fra januar til april, mens en kortnebbgås holdt til her fra 26. til 30. mai.

Stokkand. Dette er den desidert vanligste anda i området, og den arten folk flest kjenner. I årets tre første måneder holdt det til over 400 stokkender her, med en topp på 470 ender den 2. mars. Utover våren sank antallet jevnt og trutt, og i mai ble det omkring 50 stokkender. I juni begynte bestanden å stige, og i juli var antallet over 300 ender. Dette tallet har faktisk holdt ut året, med det største antallet på 520 stokkender den 8. september.

Snadderand. Den mest sjeldne fuglen som med sikkerhet ble observert i Østensjøvannet i 1991 var en enslig snadderand. Den blesett bare på de ukentlige tellingene tidlig om morgenen, så dessverre var det ikke mange som fikk opplevd den. Fuglen ble først oppdaget den 14. juli, og ble sist sett den 3. august. Av denne arten finnes det bare noen få kjente hekkfunn i Norge, og den blir heller ikke sett så ofte.

Brunnakke. Opptrer regelmessig i Østensjøvannet vår og høst. Tre individer ble observert allerede 9. mars. Det største antallet var 31 individer den 15. september. I mai, juni og juli oversomret en enslig hann.

Krikkand. Norges minste and opptrer også regelmessig her i trekktiden. Det største antallet var 19 ender den 27. april. Enslige ender eller små grupper ble også sett gjennom hele sommeren, men ingenting tyder på hekking.

Stjertand. Den vakre stjertanda var innom et par ganger. Et par ble observert i sørenden av Østensjøvannet den 22. april og en enslig den 14. juli.

Toppand. Den første toppanda dukket opp 24. mars, da ble en hann sett. Den sist registrerte toppanda ble sett 3.11.

Andre ender. Kvinand ble sett i Østensjøvannet gjennom hele året, sommer som vinter. I motsetning til toppanda hekker de ikke her, og det er i trekktiden vår og høst at de opptrer oftest. Det største antallet for denne arten var 23 individer den 6. april.

Laksand ble sett her bare på trekk, vår og høst. 43 individer var maksimumsantallet for laksanda, og ble talt den 3. november.

Spurvehauk. Den rovfuglen det er størst sjanse for å møte på i området er spurvehauken. Den holder til i området hele året. Som oftest ser man den i forrykende fart mellom busker og trær, eller i flukt høyt over oss.

Andre rovfugler. En fjellvåk ble sett 17. april enmusvåk ble sett 19. april. Det er også et par sikre observasjoner av fiskeørn, og det er ikke umulig at fiskeørnen kan dra på fisketur til Østensjøvannet fra Østmarka.

Sivhøne Den første sivhøna ble sett 17. mars, og det var 3 av dem så sent som 3. november. Det største antallet var 59, den 17. august.

Sothøne 15. mars ble den første sothøna sett, og 30. desember var det fortsatt en hardhaus igjen. Størst antall var det den 22.4. med 34 individer.

Vinterle Det er mulig at vinterleia hekker i området. Den hekker jo flere steder langs bekker i Oslo. Fire individer ble observert 31. mars, og den ble sett senest 21. september.

Myrsanger Tidlig om morgenen den 17. juni sang en myrsanger i bringebærkjertret ved Østensjøveien ved den sørlige delen av Østensjøvannet. Om natten den 25. juni sang den der fremdeles, samtidig som en annen sang ved Østensjøvannets nordre del.

Rørsanger Fra takrørbelet langs Østensjøvannet hører man om sommeren flere rørsangere som synger. Første gang ble tre syngene hører. Siste observasjon er fra 8.9. Det største antallet er 17 individer den 17. august. Det største antallet syngene hanner er 13 fugler som ble hørt 9.6.

Toppmis. Den typiske barskogfuglen toppmisen ble sett i noen grantrær ved Tallbergåsen på vestsiden av Østensjøvannet den 8. september.

Nøttekråke. I august, september og oktober ble det observert flere nøttekråker i området. De tiltrekkes av områder hvor det vokser hasseltrær, og ses ofte på vingene mellom slike områder i Oslo.

Kaie. Gjennom hele året er det observasjoner av kaie, men antallet er som regel under fem individer. Men om ettermiddagen den 30.12. fløy ikke mindre enn 78 kaier nordover over Bogerudmyra.

Kornkråke. I kornkråke ble sett 24. mars.

Ravn. I ravn ble observert den 9. juni.

Nøtteskrike. I september og oktober ble nøtteskrika ofte sett rundt Østensjøvannet. Antallet kunne variere fra enslige fugler til grupper på 5.

Stær. I juli og begynnelsen av august pleide det å overnatte en enorm mengde med stær på småøyene i sørenden av vannet. 3. august ble mengden anslått til minst 2000 stær.

Rosenfink 3 rosenfinker ble observert i Kirkeskauen den 7.6. I rosenfink-hann sang i hagen på Østensjø gård 9.6.

Kjernebitler. En kjernebitler ved Bølrebekken utløp i Østensjøvannet 8.9.

Stillsitts. I individ 3. august og 2 individer 21. september. Denne buskspurven hekker i takrørbelet og buskene rundt Østensjøvannet og er lett å oppdage når hannene fremfører sin sang. 7 sivspurver ble observert 24.3. og arten var fortsatt her i oktober. Det største antallet var 35 individer den 14. april, men blant disse var det antagelig flere som var på vei nordover. Dette sier altså ingenting om hekkebestanden.

Sivhøne Den første sivhøna ble sett 17. mars, og det var 3 av dem så sent som 3. november. Det største antallet var 59, den 17. august.

Sothøne 15. mars ble den første sothøna sett, og 30. desember var det fortsatt en hardhaus igjen. Størst antall var det den 22.4. med 34 individer.

Vinterle Det er mulig at vinterleia hekker i området. Den hekker jo flere steder langs bekker i Oslo. Fire individer ble observert 31. mars, og den ble sett senest 21. september.

Myrsanger Tidlig om morgenen den 17. juni sang en myrsanger i bringebærkjertret ved Østensjøveien ved den sørlige delen av Østensjøvannet. Om natten den 25. juni sang den der fremdeles, samtidig som en annen sang ved Østensjøvannets nordre del.

Rørsanger Fra takrørbelet langs Østensjøvannet hører man om sommeren flere rørsangere som synger. Første gang ble tre syngene hører. Siste observasjon er fra 8.9. Det største antallet er 17 individer den 17. august. Det største antallet syngene hanner er 13 fugler som ble hørt 9.6.

Toppmis. Den typiske barskogfuglen toppmisen ble sett i noen grantrær ved Tallbergåsen på vestsiden av Østensjøvannet den 8. september.

Nøttekråke. I august, september og oktober ble det observert flere nøttekråker i området. De tiltrekkes av områder hvor det vokser hasseltrær, og ses ofte på vingene mellom slike områder i Oslo.

Kaie. Gjennom hele året er det observasjoner av kaie, men antallet er som regel under fem individer. Men om ettermiddagen den 30.12. fløy ikke mindre enn 78 kaier nordover over Bogerudmyra.

Kornkråke. I kornkråke ble sett 24. mars.

Ravn. I ravn ble observert den 9. juni.

Nøtteskrike. I september og oktober ble nøtteskrika ofte sett rundt Østensjøvannet. Antallet kunne variere fra enslige fugler til grupper på 5.

Stær. I juli og begynnelsen av august pleide det å overnatte en enorm mengde med stær på småøyene i sørenden av vannet. 3. august ble mengden anslått til minst 2000 stær.

Rosenfink 3 rosenfinker ble observert i Kirkeskauen den 7.6. I rosenfink-hann sang i hagen på Østensjø gård 9.6.

Kjernebitler. En kjernebitler ved Bølrebekken utløp i Østensjøvannet 8.9.

Stillsitts. I individ 3. august og 2 individer 21. september. Denne buskspurven hekker i takrørbelet og buskene rundt Østensjøvannet og er lett å oppdage når hannene fremfører sin sang. 7 sivspurver ble observert 24.3. og arten var fortsatt her i oktober. Det største antallet var 35 individer den 14. april, men blant disse var det antagelig flere som var på vei nordover. Dette sier altså ingenting om hekkebestanden.

Ugler. I jordugle på trekk 8.3. 1 kattugle mellom Abildsø gård og Østensjøvannet 25. juni. Gulpebolle fra hornugle funnet 18. april. Det er ikke umulig at kattugle eller

Sivhøne Den første sivhøna ble sett 17. mars, og det var 3 av dem så sent som 3. november. Det største antallet var 59, den 17. august.

Sothøne 15. mars ble den første sothøna sett, og 30. desember var det fortsatt en hardhaus igjen. Størst antall var det den 22.4. med 34 individer.

Vinterle Det er mulig at vinterleia hekker i området. Den hekker jo flere steder langs bekker i Oslo. Fire individer ble observert 31. mars, og den ble sett senest 21. september.

Myrsanger Tidlig om morgenen den 17. juni sang en myrsanger i bringebærkjertret ved Østensjøveien ved den sørlige delen av Østensjøvannet. Om natten den 25. juni sang den der fremdeles, samtidig som en annen sang ved Østensjøvannets nordre del.

Rørsanger Fra takrørbelet langs Østensjøvannet hører man om sommeren flere rørsangere som synger. Første gang ble tre syngene hører. Siste observasjon er fra 8.9. Det største antallet er 17 individer den 17. august. Det største antallet syngene hanner er 13 fugler som ble hørt 9.6.

Toppmis. Den typiske barskogfuglen toppmisen ble sett i noen grantrær ved Tallbergåsen på vestsiden av Østensjøvannet den 8. september.

Nøttekråke. I august, september og oktober ble det observert flere nøttekråker i området. De tiltrekkes av områder hvor det vokser hasseltrær, og ses ofte på vingene mellom slike områder i Oslo.

Kaie. Gjennom hele året er det observasjoner av kaie, men antallet er som regel under fem individer. Men om ettermiddagen den 30.12. fløy ikke mindre enn 78 kaier nordover over Bogerudmyra.

Kornkråke. I kornkråke ble sett 24. mars.

Ravn. I ravn ble observert den 9. juni.

Nøtteskrike. I september og oktober ble nøtteskrika ofte sett rundt Østensjøvannet. Antallet kunne variere fra enslige fugler til grupper på 5.

Stær. I juli og begynnelsen av august pleide det å overnatte en enorm mengde med stær på småøyene i sørenden av vannet. 3. august ble mengden anslått til minst 2000 stær.

Rosenfink 3 rosenfinker ble observert i Kirkeskauen den 7.6. I rosenfink-hann sang i hagen på Østensjø gård 9.6.

Kjernebitler. En kjernebitler ved Bølrebekken utløp i Østensjøvannet 8.9.

Stillsitts. I individ 3. august og 2 individer 21. september. Denne buskspurven hekker i takrørbelet og buskene rundt Østensjøvannet og er lett å oppdage når hannene fremfører sin sang. 7 sivspurver ble observert 24.3. og arten var fortsatt her i oktober. Det største antallet var 35 individer den 14. april, men blant disse var det antagelig flere som var på vei nordover. Dette sier altså ingenting om hekkebestanden.

Ugler. I jordugle på trekk 8.3. 1 kattugle mellom Abildsø gård og Østensjøvannet 25. juni. Gulpebolle fra hornugle funnet 18. april. Det er ikke umulig at kattugle eller

Sivhøne Den første sivhøna ble sett 17. mars, og det var 3 av dem så sent som 3. november. Det største antallet var 59, den 17. august.

Sothøne 15. mars ble den første sothøna sett, og 30. desember var det fortsatt en hardhaus igjen. Størst antall var det den 22.4. med 34 individer.

Vinterle Det er mulig at vinterleia hekker i området. Den hekker jo flere steder langs bekker i Oslo. Fire individer ble observert 31. mars, og den ble sett senest 21. september.

Myrsanger Tidlig om morgenen den 17. juni sang en myrsanger i bringebærkjertret ved Østensjøveien ved den sørlige delen av Østensjøvannet. Om natten den 25. juni sang den der fremdeles, samtidig som en annen sang ved Østensjøvannets nordre del.

Rørsanger Fra takrørbelet langs Østensjøvannet hører man om sommeren flere rørsangere som synger. Første gang ble tre syngene hører. Siste observasjon er fra 8.9. Det største antallet er 17 individer den 17. august. Det største antallet syngene hanner er 13 fugler som ble hørt 9.6.

Toppmis. Den typiske barskogfuglen toppmisen ble sett i noen grantrær ved Tallbergåsen på vestsiden av Østensjøvannet den 8. september.

Nøttekråke. I august, september og oktober ble det observert flere nøttekråker i området. De tiltrekkes av områder hvor det vokser hasseltrær, og ses ofte på vingene mellom slike områder i Oslo.

Kaie. Gjennom hele året er det observasjoner av kaie, men antallet er som regel under fem individer. Men om ettermiddagen den 30.12. fløy ikke mindre enn 78 kaier nordover over Bogerudmyra.

Kornkråke. I kornkråke ble sett 24. mars.

Ravn. I ravn ble observert den 9. juni.

Nøtteskrike. I september og oktober ble nøtteskrika ofte sett rundt Østensjøvannet. Antallet kunne variere fra enslige fugler til grupper på 5.

Stær. I juli og begynnelsen av august pleide det å overnatte en enorm mengde med stær på småøyene i sørenden av vannet. 3. august ble mengden anslått til minst 2000 stær.

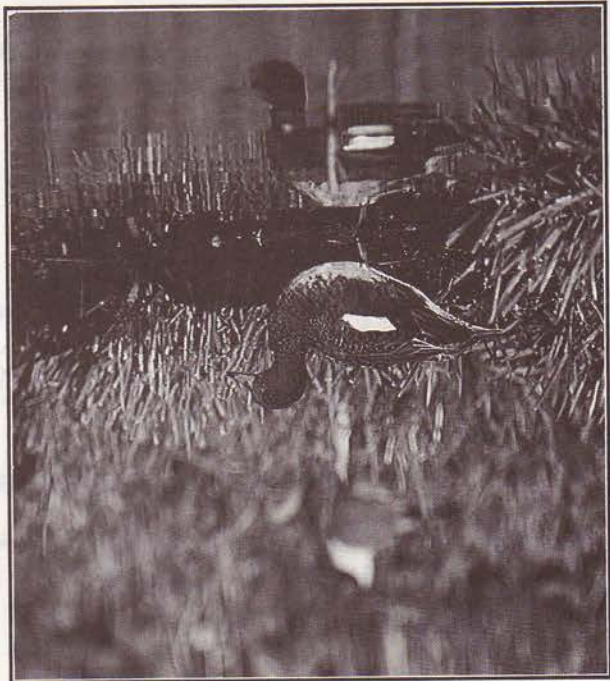
Rosenfink 3 rosenfinker ble observert i Kirkeskauen den 7.6. I rosenfink-hann sang i hagen på Østensjø gård 9.6.

Kjernebitler. En kjernebitler ved Bølrebekken utløp i Østensjøvannet 8.9.

Stillsitts. I individ 3. august og 2 individer 21. september. Denne buskspurven hekker i takrørbelet og buskene rundt Østensjøvannet og er lett å oppdage når hannene fremfører sin sang. 7 sivspurver ble observert 24.3. og arten var fortsatt her i oktober. Det største antallet var 35 individer den 14. april, men blant disse var det antagelig flere som var på vei nordover. Dette sier altså ingenting om hekkebestanden.

Ugler. I jordugle på trekk 8.3. 1 kattugle mellom Abildsø gård og Østensjøvannet 25. juni. Gulpebolle fra hornugle funnet 18. april. Det er ikke umulig at kattugle eller

Brunnake i eklipsedrakt - Østensjøvannet 1991

AKTIVITETER

VÅREN OG SOMMEREN 1992

Onsdag 29.04. Temakveld på Skullerudstua 19.00

"Østensjøvannet som innsjøbiotop i fortid, nåtid og fremtid." Lysbildekåseri ved Jan Økland og Erlend Spikkerud. Sang, loddsalg i kaffepausen m.m. som vanlig.

Lørdag 02.05. og Søndag 03.05. Slåttenga-aksjonen 12.00 til ca.17.30

Vi møtes igjen til dyst på Slåttenga. Alle er høyst velkomne til å bli med på koselig slått på vårfrisk eng. Ta med litt mat og drikke. De som har ljàer og annet redskap kan gjerne ta dette med - vi har mange stubber og røtter å fjerne, pluss at vi må slå enga.

Onsdag 20.05. Fugletur ved Østensjøvannet kl. 18.30

Knut Eie fra NOF leder denne vårturen ved vannet. Oppmøte ved brua i sydenden av Østensjøvannet. Husk kikkert. Slagstøvler kan også være kjekt å ha. Ansvarlig NOF.

Søndag 24.05. Vårvandring i Østensjøvannets storstue kl 13.00

Frammøte i svingen i grusveien opp til Bakkehavn gård. Ta med niste - turen går rundt Bogerudmyre. Her blir det titting på gravrøyser og mye annet. Ansvarlig Finn og Erik.

Torsdag 11.06. Kveldsvandring ved Østensjøvannet 18.00

Fremmøte i krysset Enebakkn./Plogvn. (ved innkjørselen til Abildsø gård). En rusletur fra en ny vinkel - vi ser på natur og kultur på Abildsø og Manglerud. Ta gjerne med kaffe og en kakebit som du kan nyte når vi tar oss en hvilepause på veien. Dette blir sikkert en hyggelig tur med mange gode venner av Østensjøvannet. Vel møtt!

Hele våren og sommeren kan du knipse i vei - og innen 24.8.92 må du sende dine fineste bilder inn til vår fotokonkurranse - "Fokuser på norsk natur" - (se midtsiden). Vinneren blir offentliggjort under en seremoni på Skullerudstua onsdag 16.9.92 kl 18.30.

Styret ønsker alle en god vår og sommer og vel møtt til alle våre aktiviteter!

Følgende artikler fås kjøpt fra foreningen:

Luftfotografi av Østensjøvannet	kr 150,-	Postkort	kr 5,-
Medlemmer	kr 200,-	Almanakk	kr 30,-
Ikke-medlemmer	kr 75,-	Sothøna	kr 30,-
T-skjorter	kr 60,-		
Medlemmer			
Ikke-medlemmer			

Brunnake i januar

Fugleobservasjonene fortsetter

Vinteren i år ser ut til å flette seg inn i rekken av spesielle... Også på fuglelivet gjør man observasjoner som er uvanlige: brunnake i januar og toppand i februar! Sothøna har overvintret for første gang ved Østensjøvannet. Lørdag 7. mars fikk "overvintren" selskap av en artsfrende, og søndag 8. mars var antallet sothøner oppe i fem! 6. desember var en krikand på besøk. Dette er uvanlig sent. Kornkråka besøkte området i februar. På kvinnedagen ble også hele 40 stillits observert - det største antallet man vet i Østensjøvannets historie. Hønsehauk er sett både 21. og 29. februar.

Her er artslista for 1992 (pr. 22.3.): Gråhegre, knoppsvane, kortnebbgås, grågås, kanadagås (hybridgås), brunnake, krikand, stokkand, toppand,

Busstur til Skåne

Østensjøvannets Vener og Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus arrangerer tur til Falsterbo helgen 25.-27. september 1992.

Falsterbo er en viktig treklokaltet for mange fugler som forlater Skandinavia om høsten. Folk kommer fra hele Europa for å oppleve rovfugltrekket. Man ser mengder med våker, hauker og glenter som trekker over Falsterbo på vei til varmere områder. Masse småfugl vil også trekke sørover mens vi er her.

Prisen vil være et sted mellom 700 og 1000 kroner. det inkluderer 1/2-pensjon, overnatting og buss tur/retur. Det er plass til 40 deltagere. For mer informasjon, kontakt Erik på 297447 eller Knut på 239356.

Skriftlig påmelding bør skje til ØVV, Pb. 15 - Abelsø, 1105 Oslo så snart som mulig. Vi regner med stor oppslutning - så vær rask.

Natur- og miljødag ved Nordre Øyeren

14. juni 1992 arrangerer Fetsund Lensesmuseum i samarbeid med en rekke organisasjoner en aktivitetssdag med tema natur og miljø. Arrangementet legges til lensesmussets område ved Glomma og Nordre Øyeren naturreservat, og programmet omfatter bl.a. tilberedning av samtlige av Øyeren fiskerarter etter alle kokkekunstens regler, demonstrasjoner av fiskereds-kaper, tilvirkning av ulike fangstredskaper, fluebinding, kasting osv. Dessuten blir det natursti, lysbildeforedrag om fuglelivet, diverse utstillinger og mye mer. Alle er velkomne.

ÅRSBERETNING FOR ØSTENSJØVANNETS VENNER 1991

Styret har fra 12. februar 1991 bestått av:

Leder:	Erik Damsgaard
Nestleder:	Finn A. Gulbrandsen
Styremedlemmer:	Grete Zahl (Sekretær)
	Anne-Lise Rom (Kasserer)
	Marianne H. Østbye
	Øyvind Mæland
Varamedlemmer:	Inger Johanne Arnesen
	Per Mathisen
	Selma Monsen
	Kari Lønstad

Valgkomiteen har bestått av: Inger Kristensen, Sverre Stubberud og Eirik Wærner

Statsautorisert revisor er: Price Waterhouse A/S, A. Anders Eng

- * Det har vært holdt 8 styremøter.
- * Det har vært holdt 10 arbeidsgruppemøter.

Foreningen:

Foreningen hadde ved årets utgang 1293 hovedmedlemmer. Totalt med familie-/husstandsmedlemmer og foreninger/firmaer 2062 medlemmer. Dette er en nedgang på 26 medlemmer fra 1990.

Hyggelige sammenkomster, medlemsmøter og turer rundt Østensjøvannet har gitt mange gleden av å få vite mer om det biologiske og kulturhistoriske mangfold som finnes i Østensjøområdet.

Møtevirkosomhet

Foreningen har vært i 33 møter med etater, organisasjoner, Fylkesmannen, Park- og Idrettsvesenet, Vannverket, Fylkeslandbruksstyret i Oslo, Byplankontoret, Riksantikvaren, Miljøverndepartementet, Direktoratet for Naturforvaltning, Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Lindeberg 4H, Cannor A/S, Fremskrittspartiet, Høyre, NINA (Norsk Institutt for Naturforskning) og Yngvill Forlag. I alle møter ØVV har vært, har foreningen levert fra seg Sothøna, prospektkort og annet informasjonsmateriale.

Foreningen har hatt møte med Miljøvernminister Thorbjørn Berntsen, personlig sekretær og saksbehandlere fra Miljøverndepartementet. Foreningen har ellers fulgt opp med informasjon til politikere og gruppesekretariatene i Oslo Rådhus. ØVVs "dokumappe" har blitt gitt til sentrale personer i saken sammen med annen informasjon. Foreningen får mange interesserte henvendelser til møter og andre fora.

Møtevirkosomhet/planlegging/fremdrift

For å kunne trygge bygningsmassen og natur- og kulturlandskapet rundt Østensjøvannet, har foreningen jobbet med tilretteleggelse av illustrasjoner og tekst. Arbeidet har foregått sammen med arkitekt, botaniker og naturforvalter som alle har stilt sin kompetanse til rådighet. Forberedelser er gjort for å etablere en 4H-gård på Østensjø. Det har vært til sammen 14 møter.

Korrespondanse

En spesiell pakke med dokumenter og "dokumappe" ble sendt alle departementer og ministre, etater osv. som en følge av de krav ØVV har vedrørende fredning av Skjøtselsplanområdet. Denne pakke ble sendt fordi anbefaling av vern for Østensjøvannet er en annen enn tverrpolitisk enighet i Oslo, vedtak i Oslo kommune og alle uttalelser fra faglig ekspertise og i faglige miljøer ved Universitetet i Oslo og ellers i Norge tilsier.

Foreningen har ellers fulgt opp møter, foredrag og annet med informasjon. ØVV har også sendt inn sine bemerkninger vedrørende kommunedelplan for grøntstruktur - Oslo kommune.

Foredrag, kåserier, stands, ekskursjoner, befaringer, osv.

Foreningen har holdt 18 foredrag og lysbildekåserier i organisasjoner, skoler, barnehager, Fylkeslandbrukskontoret, 4H, menigheter, Østre Aker Natur og Ungdom, husmorlag, Rotary, Lions, på medlemsmøter m.m.

Det har vært foretatt 9 vandring og ekskursjoner rundt Østensjøvannet med bl.a. beboere i Østensjøbyen, foreninger, skoler og folk utenbys fra. Tema for vandringene har vært historikk, natur og dyr. Fremmøte på turene har vært meget bra - på det meste har vi vært ca. 60 personer.

Videre har ØVV vært representert ved flere anledninger og vi har hatt 5 stands. Foreningen har deltatt i og hatt Rusken-aksjoner med bl.a. Epleblomsten og Gamlehagen barnehager. Det har vært flere intervjuer på Østlandsendingen og i nærradiostasjonene.

ØVV markerte som i fjor Minna Wetlesen-dagen til minne om stifteren av Europas første husmorskole. Arrangementet ble holdt 18. mars 1991.

Det har vært befaring med Fylkeslandbruksstyret i Oslo og Akershus 4H på Østensjø gård.

Representasjon

Foreningen er representert i Skjøtselsplangruppen for Østensjøvannet og i Stiftelsen Østensjøvannets Kulturfond. ØVV har funksjon som sekretariat for stiftelsen med Grete Zahl og Marianne Østbye som sekretærer.

Slåttenga

1. og 2. juni 1991 møttes vi på Slåttenga for Slåttengaksjon på gammeldags vis. Medbragt niste skapte den rette stemningen denne helgen blant våronnfrelste venner av Østensjøvannet og Slåttenga.

15. september 1991 møttes vi igjen. Denne gang til Slåtteng-piknik for å hygge oss og beundre en fullkommen eng. Rammen rundt arrangementet var en solrik septembersøndag.

Vi takker alle for innsatsen og håper på like god om ikke bedre oppslutning i 1992.

Almanakksalg

Almanakken 1991 har vært solgt via idrettslag osv. Foreningen fikk i 1991 2000 stk. almanakker for året. Takk til alle skoler og elever samt andre som har hjulpet til med å selge.

Som var med på turen. Etterpå fikk vi låne hytta til NOF og varmet oss med pølser og brus. Tusen takk til NOF og Fuglestasjonen på Øyeren for guidning og lånet av fuglestasjonsvannets Vener etablerte sin barne- og ungdomsavgdeling 7. mars 1991. Møtet foregikk på Østensjø skole. Tilstede var Bjørn Jacobsen, Finn A. Gulbrandsen og Erik Damsgaard sammen med 9 barn. Bjørn holdt et lysbildeforedrag og fortalte om hva gruppen ville foreta seg frem mot sommeren. En takk til alle sammen som møtte frem på ekskursjonene!

Sothøna - Medlemsblad for Østensjøvannets Vener
Foreningen ga ut i 1991 Sothøna nr. 2 og nr. 3. Foreningens egen tidsskrift har kommet for å bli. Nr. 4 kommer ut i februar/mars 1992. Redaksjonen til Sothøna har hatt 25 møter. Det er samlet stoff, fotografert, gjort layout og sammen har de stått på for å få med de siste nyheter. Sothøna har et opplag på 3000 og sendes til alle hoved-, forenings- og firmanedlemmer i foreningen i tillegg til at den blir gitt til politikere og andre personer vi vil opplyse om saken. Takk til alle som har bidratt til det fine bladet vårt!

Medlemsmøter

Det er holdt 2 medlemsmøter i perioden:
17.4.91! Skullerudstua - 82 fremmøtte til foredrag: Kulturlandskapet - vakkert og verneverdig v/ landskapsarkitekt og fylkeskonservator Vidar Ashheim som fortalte om endringer i natur- og kulturlandskapet.
10.9.91! Skullerudstua - ca. 70 fremmøtte til foredrag: Fra Nordre Øyeren til Østensjøvannet - lysbildekassett v/ Knut Eie fra Nordre Øyeren Fuglestasjon.
Under medlemsmøtene ble det informert om verneplansaken og svar på spørsmål fra medlemmene i forbindelse med foreningens arbeid. Det ble servert kaffe og kaker, musisert og solgt lodder. Det flotte fremmøte inspirerte oss alle til å være med videre.

Med miljøvennlig hilsen
Østensjøvannets Vener

Tusen takk til ND-Datashop for hjelp ved anskaffelse av Aldus Pagemaker for Windows som er brukt til å lage dette bladet.

Tusen takk også til Euro-Tec A/S for hjelp til anskaffelse av rimelig og bra Schneider laserskriver som er brukt til å skrive ut originalene til dette bladet.

Sothøna-redaksjonen er blitt uavhengig av å låne dataverktøy takket være gode produkter fra disse to leverandørene.

Stiftelsen Østensjøvannets Kulturfond

Østensjøvannets Vener har vært representert på 2 styremøter og 2 arbeidsgruppemøter i Østensjøvannets Kulturfond.

Miljøvernpriisen 1991

Årets høydepunkt! 9. desember 1991 ble ØVV tildelt Norges miljøvernpris 1991 i begge kategorier - natur og kultur. Prisen innstillet samtidig foreningen til den Europaiske miljøvernpris og deltagelse i finalen i Wien 9. til 11. desember. Prisen innbrakte ØVV kr 50.000,-. Styret har besluttet at kr 25.000,- (kulturdelen) skal gis til Stiftelsen Østensjøvannets Kulturfond.
Erik Damsgaard representerte ØVV ved finalen i Wien. Gratulerer med prisen alle venner av Østensjøvannet! Uten deres støtte ville vi ikke hatt muligheter til å nå de mål vi i dag har nådd. Tusen takk alle sammen! Taksering av fuglelivet

Torsdagsblomsten

16. mai 1991 ble Østensjøvannets Vener tildelt Torsdagsblomsten i NRK radio - Østlandssendingen. Oppmerksomheten ble gitt i forbindelse med at Selvaagbygg A/S trakk sine planer om omregulering av jordene vest for Abildsø gård til boligbygging, og at bygningssrådet 14.5.1991 forkastet forslag om urne-/gravlund samme sted. En takk til Østlandssendingen for oppmerksomheten!

T-skjorter, prospektkort, osv.

Foreningen har fått laget sin egen T-skjorte med logo. Det er trykket prospektkort med 4 forskjellige motiver i 2000 eksemplarer pr. motiv. Salg av T-skjorter, prospektkort, akvarerill og almanakk går til arbeidet for stalling vern av Østensjøvannet. En stor takk til alle som har deltatt i foreningens aktiviteter.

Almanakk 1992

Foreningen har nå overtatt alt arbeid i forbindelse med forberedelse og bearbeiding vedvarende ØVVs almanakk. 3000 eksemplarer av almanakk for 1992, ny type med spiralisert rygg, ble bestilt i 1991.

Vegetasjonskart

Foreningen har av NINA (Norsk Institutt for Naturforskning) ved botaniker amanuensis dr.philos Klaus Høiland fått laget et vegetasjonskart over hele Skjøselsplanoområdet. Dette oppdraget kostet ØVV kr 5000,-. Pengene ble brukt av de midler (kr 10.000,-) foreningen fikk i gave av Bryn Vel, og som var bemerket slike tiltak. En takk til NINA og Klaus Høiland for vel utført arbeid!

Østensjøvannets Arvinger

Barn- og ungdomsgruppen til ØVV har vært representert til juni. Foreningen avsluttet med tur sammen med barna til Nordre Øyeren. Her møtte de en representant for NOF

ÅRSOPPGJØR OG REVISJONSBERETNING PR. 31.12.1991

RESULTATREGNSKAP PR. 31. DESEMBER

	1991	1990
DRIFTINNTEKTER		
Inntekter Sothøna (Note 1)	40.935,00	11.700,00
Inntekter almanakk/akvarell (Note 2)	50.245,40	20.020,00
Inntekter kontingenter (Note 3)	76.830,00	38.805,00
Inntekter diverse inntekter (Note 4)	9.456,00	10.552,40
Inntekter gaver	-	11.000,00
Miljøveriprisen (Note 5)	25.000,00	-
Inntekter T-skjorter	2.400,00	-
Sum driftsinntekter	204.866,40	92.077,40
DRIFTSUTGIFTER		
Innkjøp T-skjorter	-	10.080,00
Administrasjons-/Driftsutgifter	47.022,07	33.225,28
Utstyr foring	20.609,30	2.809,61
Trykking/grafiske utgifter (Sothøna)	50.768,60	10.810,00
Diverse utgifter (Note 6)	28.548,00	3.243,26
Gaver	-	1.000,00
Tap på fordringer (Sothøna)	-	1.300,00
Sum driftsutgifter	157.027,97	52.388,15
Driftsresultat	47.838,43	39.689,25
FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER		
Renteinntekter	3.531,31	684,59
Andre finanskostnader	192,00	44,50
Finansresultat	3.339,31	640,09
ÅRETS OVERSKUDD	51.177,74	40.329,34

BALANSE PR. 31. DESEMBER

	1991	1990
EIENDELER		
Kasse	798,20	689,20
Postgiro	37.380,70	5.658,44
Postgiro Sothøna	6.039,09	5.752,42
Postgiro Gullbok	25.053,00	-
Folio	22.236,09	28.229,28
Sum omløpsmidler	91.507,08	40.329,34
SUMEIENDELER	91.507,08	40.329,34
EGENKAPITAL		
Egenkapital 01.01.91	40.329,34	-
Årets overskudd	51.177,74	40.329,34
SUMEGENKAPITAL	91.507,08	40.329,34

Visste du at:

- hekking for stokkendene finner sted ved hunnens "hjemsted".
- toppanda overvintrer i Vest-Europa, men mange av arten overvintrer langs kysten i Sør-Norge og ellers i Sør-Skandinavia
- takrør kan bli tre meter høye ved Østensjøvannet.
- den giftige selsnepa finnes i Østensjøvannets våtmarksområder.
- Østensjøvannet er en av landets rikeste innsjøer når det gjelder helofytter (sumpplanter).
- Jørgen Young har eid Østensjø søndre fra 1811 til 1835.
- Anna Colbjørnsdatter eide Østensjø nordre fra 1727 til 1730.

NOTER TIL REGNSKAPET PR. 31.12.1991

NOTE 1 - SOTHØNA	
Annonseinntekter	16.860,00
Salgsinntekter	24.075,00
Trykking/Grafiske utgifter	(50.768,60)
Underskudd	(9.833,60)

NOTE 2	
Reklame almanakk	38.604,00
1072 Almanakker à ca. kr 10,-	11.401,40
Akvareller	240,00
	<u>50.245,40</u>

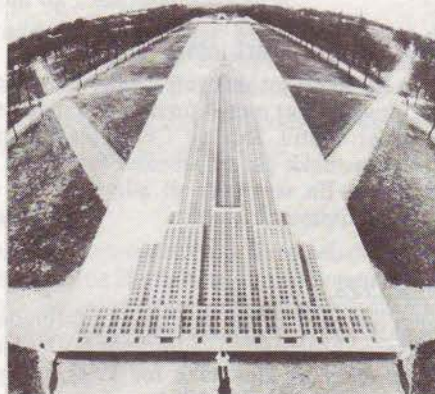
NOTE 3	
Kontingenter hovedmedlem 1035 à kr. 50,-	51.750,00
Kontingenter familiemedlem 552 à kr 500,-	2.760,00
Kontingenter forening 11 à kr 500,-	5.500,00
	<u>60.010,00</u>

Ekstra støtte fra medlemmene	15.995,00
Innbetaling vedr. 1992	825,00
	<u>76.830,00</u>

NOTE 4	
Loddsalg u/medlemsmøter	2.186,00
Salg postkort/flyfoto	7.230,00
Gave	40,00
	<u>9.456,00</u>

NOTE 5	
Miljøveripris	50.000,00
Overført Stiftelsen Østensjøvannets kulturfond	25.000,00
	<u>25.000,00</u>

NOTE 6	
Vegetasjonskart	5.000,00
Innkjøp postkort	17.760,00
Diverse	5.788,00
	<u>28.548,00</u>

UANSETT HVA DU GJØR SÅ KAN -VI KOPIERE DET!

Ekspresskopi er et reprografisk fullservicefirma. Vi utfører tjenester som lyskopiering, hurtigtrykk, plottter/scannertjenester, fargekopiering i så vel små som i store formater, desktop publishing, fotosats, offsettrykk, mikrofilm teknisk fotografering og har et stort utvalg i tegneutstyr.
VELKOMMEN TIL OSS!

ekspresskopi

Avd. Bærum
Rennelidaleia 24
1322 HØVIK
Tlf. (02) 53 85 04 - 53 56 27

Avd. Sentrum
Nordre Slottsg. 5
0157 OSLO 1
Tlf. (02) 41 05 10

Avd. Øst
Sagnt. 17
0458 OSLO 4
Tlf. (02) 38 46 60

Avd. Majorstua
Vebengt. 17
0266 OSLO 3
Tlf. (02) 69 19 80

påbegynt som et samarbeidsprosjekt mellom Østensjøvannets Venner og Park- og Idrett.

Landskapets utforming, skurtingssstriper, rundsua og flyttblokker forteller oss om istidens smelting. Abildsø gård troner midt i jordbrukslandskapet på en gigantisk åkerholme.

Kommunale vernetilak har vist seg utilstrekkelig her. En gjennomarbeidet plan og statlig vern av siste rest av "Oslohverf" s bosettingsområde vil kunne sikre dette uerstattelige kultur- og naturdokument for våre etterkommere.

Finn A. Gulbrandsen

Litteraturliste:

Osloalen fra fangstsamfunn til industrisamfunn - Egil Mikkelson m.fl., Oslo 1973.

Oslo bys historie - Byen under Ekeberg - Arved Nedkvitne og Per G. Norseng, Cappelen 1991.

Akers historie - Edvard Bull, Kristiania 1922.

Aker 1937-1937 - aker kommune, Oslo 1940, Grøndahl.

Gårdsbosetningen i Søndre aker - Lise Henriksen, Søndre Aker Historielags årbok 1982.

Oslo byleksikon - Oslo Byes Vel, Kunnskapsforlaget 1987.

St. Hallvard (Oslo Byes Vel) nr. 4/84.

Den første husmorskolen - Ole Bjune.

Akersgårder - H.Solleid.

En monografi om Østensjøvannet - Haakon Tvetter 1925.

Historien om Nordre Skøyen gjennom 600 år - Spranzen og Lystad, Oslo 1985.

Almesyken oppdaget på Godlia

Denne sykdommen kan true mange flotte almetrær i området. Vi ber alle om å lese denne artikkelen nøye og være oppmerksomme på sine ferder i området.

tillfeller kan bladene krølle seg mens de ennå er (grønne). Mindre trær kan dø før bladene faller av. Almesykesoppen brer seg i karene ytterst i veden. Treet forsøker å stanses soppens utbredelse ved blant annet å produsere giftstoffer og en klebrig masse (tyller) som fyller karene. Dette gir en karakteristisk mørkfarging i vårveden.

Det ovenstående er fritt sitert fra en brosjyre utgitt av Statens fagjeneste for landbruket, Moerveien 12, 1430 Ås. Skulle noen ha mistanke om at trær er angrepet av almesyke, ber vi dere omgående ta kontakt med Park- og idrettsvesenets på telefon 381870. Dere kan også ringe noen i ØVVs styre.

Østensjøvannets Kulturlandskap (forts.)

Fra side 9:

våtmark og vann gjør at vi fortsatt har en rik og godt bevart naturstruktur ved Østensjøvannet. Hele 25 forskjellige vegetasjonsanfunn, derav mange kulturpåvirkete, finnes her. Denne store naturvariasjonen gir et svært godt tilbud til fuglene. Østensjøvannet er en meget viktig raste- og hvileplass for fugl på trekk. 194 fuglearter er observert her. Rådyr, rev, grevling, ekm og pinsvin er pattedyr som ofte treffes rundt vannet.

Hovedstaden har et kulturlandskap midt i byen som inneholder sjeldne kvaliteter. Neppe noen annen storby har noe lignende i byggesonen.

Østensjøvannets kulturlandskap i fremtiden

En av Oslos tidligste gårdsbosetninger finnes på et sentralt område som ved Østensjøvannet. Ut i fra et pedagogisk synspunkt kan ikke et slikt rikt kulturlandskap ligge bedre til. Området må vernes statlig i tråd med Oslo kommunes skjøtselssplan av 1979. Dette synet er slått fast av Universitetet i Oslo, biologisk institutt og støttes av Riksanstikvaren. Området kan da etterhvert legges ordentlig til rette for publikum og dyre- og plantelivet. Det biologiske mangfoldet må få bedre kår, og publikum bør orienteres om de store kulturhistoriske verdiene. En del av plenarealene rundt vannet bør få gro til, og gangveiene justeres. Tiltak som å legge en 4 H-gård til Østensjø vil gjøre at de gamle havnehagene igjen kan bli beiteområder, så de ikke grov igjen. Dessuten bør minst en av engene slås med lja, slik at man kan oppleve en slåtting midt i byen. Dette arbeidet er

Almesyken er en farlig sykdom for almetrær (slektene *Ulmus* og *Zelkova*). Den er forårsaket av almesykesoppen (*Ophostoma ulmi*).

Den viktigste spredningen skjer ved hjelp av biller i slekten *Scolytus*, almespinnborere. Før eggleggingen foretar de et næringsnag i ung, frisk bark. Billene bærer soppen med seg fra infiserte trær og kan fly noen kilometer. Smitte kan også skje ved at røttene til syke trær kan vokse sammen med røttene til friske trær eller ved at folk bruker redskap som er infisert.

De første symptomene viser seg i juni-juli. Da begynner bladene å visne i det partiet av krona hvor infeksjonen først skjedde. Bladene blir først gule, deretter brune og de krøller seg sammen etterhvert (i alvorlige

1	R	A	U	S	J	Ø	M	A	R	K	A	8	E	9	F
10	A	L	E	S	U	R	L	S	D	O					
15	D	E	N	M	A	T	S	S	P	I	N	N	E	R	
21	Y	R	E	G	N	E	V	Æ	R	A	A	G	E		
24	R	E	V	N	N	Å	D	O	M	P	Å	P			
31	L	U	T	E	F	I	S	K	G	R	I	S	L	I	M
36	S	R	R	J	Å	N	E	K	R	U					
39	A	L	F	P	R	Ø	Y	S	E	N	N	E	O	N	
44	B	U	S	K	A	V	S	E	R	A	U	L	K		
51	I	V	M	O	V	A	T	N	K	W					
54	L	A	A	N	N	E	F	R	E	D	E	T			
58	D	O	R	O	S	I	N	T	S	E	T	T	R		
64	S	T	V	E	T	E	R	R	E	P	L	E	N	E	
67	Ø	S	T	E	N	T	H	A	L	S	E	N	L		
70	I	R	R	F	S	A	N	S	E	S	E	L	E		
74	L	O	S	S	E	V	E	N	N	E	R	R			
77	L	A	S	K	Y	T	T	E	N	E	N	O	A	K	
83	E	N	T	R	E	R	T	P	R	E	S	S	E		
89	E	D	R	U	E	L	I	G	E	I	N	A			

Vinnere:

Canon kamera:
Helga Lamre

T-skjorte:
Elin Kalleson

Fotoalbum:
Liv Rødnes.

GRATULERER!

Rebus-løsninger (s.24): Toppand, Solsike, Nattergal.

	HELLIG	PLANTE	FALT I GRYTEN MED STAVEN-ROPPEN	SIER KRÅKA	JOB	AFRIKANSK ELV	DEN GANGE			
AND	S	T	O	K	K	A	N	D		
STAB	L	I	K	R	R	I	A			
K	E	B	A	B	L					
E	R	L	E	E	E	Klov-DYR				
T	Ø	I	S	M	E	L	T	I	N	E
E	R	X	N	Ø	D	U	L			
B	R	Ø	V	O	G	R	U	G	G	
B	J	K	U	R	R	H				

Vinnere:

Kosepanda:
Heidi Taksdal Skjeseth

Kosepinnsvin:
Ingrid M. Rødnes

Barnas Fuglebok 2:
Marianne Emilsen

P.S. (spesielt til Hege Marie og Bestemor)
Det var Obelix som falt i gryten når han var liten. Jeg anbefaler tegneseriene med Asterix og Obelix - de er kjempefine! Takk for at dere sendte inn likevel.
Marianne

Vi gratulerer vinnerne!

Kjære medlemmer!

Jeg hadde vanskeligheter med min samvittighet når jeg ajourførte medlemsregisteret for 1991. Det var mange som hadde betalt kontingent to ganger! Jeg har en mistanke om at noen av disse innbetalingene var ment som kontingent for 1992. I ØVV gjør vi det slik at kontingent må innbetales i det året kontingenten skal gjelde for - ellers må dere skrive på blanketten at det gjelder for et annet år.

For di det er så mange av dere som har betalt mer enn det ser ut til at dere skal, har vi på adresselisten for Sothøna nr.4 satt på hvor mye dere har i "saldo" for 1991, og hvor mye dere har betalt for 1992. Det ser slik ut:

Marianne Østbye
Enebakkvn. 231 a
1187 OSLO
0 * 50

Da har jeg ikke betalt noe i 1992, men jeg har betalt kr 50,- for mye for 1991. Hvis jeg ikke hadde betalt kontingent for 1991 ville det stått:

Marianne Østbye
Enebakkvn. 231 a
1187 OSLO
0 * -50

Ellers ber jeg dere huske å skrive navn og adresse på blankettene - i fjor fikk jeg 4 blanketter som jeg ikke klarer å spore opp innbataleren av.

Bare ring meg på 296161 hvis det er noe dere lurer på.

Vennlig hilsen fra

Marianne

(medlemsregister)

Store endringer i styre-

sammensetningen!

Ved valget i februar ble det store forandringer i styret. Vi vil herved takke dere som gikk ut av styret for den innsats dere har ydet og det gode samarbeidet vi har hatt. Og tak for at dere har sagt dere villige til å bistå oss i tiden fremover. De som gikk ut av styret er:

Inger Johanne Arnesen
Per Mathisen
Anne Lise Rom
Grete Zahl

Vi vil samtidig benytte anledningen til å ønske de nyankomne i styret velkommen og lykke til med arbeidet som står foran oss! De som nå er kommet inn i styret er:

Guro Aandahl
Gerd Hansen
Tor Jacobsen
Ingvild Myklebust

Takk til dere alle for innsatsviljen!

Medlemskontingent
1992 kan nå betales på
postgiroblanketten som er
vedlagt bladet.

For de som har betalt kontingent for 1992 i 1991, ber vi om at dere tar kontakt med Marianne på 296161 for å få overført beløpet til 1992.

Canon

Venter du fortsatt på et videokamera som er så lite at du enkelt kan ta det med deg overalt? Og som samtidig gir deg en billedkvalitet som du gjerne viser frem?

Gled deg til å bli nærmere kjent med det nye UC10-kameraet fra Canon.

Det er bare helt utrolig at et så lite kamera representerer det ypperste når det gjelder opptaksmuligheter, håndtering og avspilling. Kameraet er jo ikke større enn en pocketbok.

Med noen enkle håndgrep kan du utnytte et vell av finesser. Autofokus, 8 x zoom, auto motlyskontroll og hvitbalanse, knapp for opptil 40 sekunders tilbakespuling hvis et opptak er mislykket fra starten av, trådløs fjernkontroll for opptak og avspilling, flere muligheter for teksting, knapp for jevn uttøning av lyd og bilde, mikrofon med automatisk vindskjerm – det er bare noen av detaljene som sikrer deg bra resultater med Canon UC10. Pluss at du har den store fordelene at kameraet er så lite og lett at det kan brukes når som helst og hvor som helst.

Nå behøver du altså ikke vente lenger. Ta med deg Canon UC10 der det skjer noe.

Canon UC10

8mm VIDEO KAMERAOPPTAKER

Pocket-video

Endelig et videokamera som er så lite at du kan ta det med deg hvor som helst.